

Timo Vaittinen

**ELEKTRONINEN TANSSIMUSIIKKI – OHIMENEVÄ TRENDI VAI
TULEVAISUUDEN MAHDOLLISUUS?**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma
Syksy 2015

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Koulutusohjelma Matkailupalvelujen tuottaminen ja kehittäminen
Tekijä(t) Timo Vaitinen	
Työn nimi Elektroninen tanssimusiikki – ohimenevä trendi vai tulevaisuuden mahdollisuus?	
Vaihtoehdot ammattipinnot	Ohjaaja(t) Jan Mitts Toimeksiantaja
Aika Syksy 2015	Sivumäärä ja liitteet 68 + 6
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää suomalaisten matkailijoiden työntö- ja vetovoimatekijöitä matkustaa elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneisiin tapahtumiin tai matkakohteisiin, kuten esimerkiksi Ibizaalle. Työn teoriaosuudessa perehdytään elektronisen tanssimusiikin historiaan ja tarkastellaan sitä nykypäivänä. Tämän lisäksi perehdytään matkailun ostopäätösprosessiin, kuluttajakäyttäytymiseen, motivaatioteorioihin, attraktioihin sekä työntö- ja vetovoimatekijöihin. Lopuksi tutustutaan myös Ibizaan matkailun, yöelämän sekä opinnäytetyön tekijän henkilökohtaisten havaintojen perusteella.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, ja siinä haastateltiin yhteensä viittätoista suomalaista henkilöä. Nuorin haastateltava oli 19-vuotias ja vanhin 39-vuotias. Haastateltavien keski-ikä oli 24,4 vuotta, joista 4 oli naisia ja 11 miehiä. Haastattelut toteutettiin Skype-ohjelman kautta sekä osittain kasvotusten tilanteen niin salliessa. Haastattelut nauhoitettiin kokonaisuudessaan ja ne litteroitiin osittain. Analysoinnissa aihealueet luokiteltiin ja niistä muodostettiin johtopäätöksiä. Tutkimustuloksia peilattiin myös teoriaan.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksissa kävi ilmi, että suomalaisten elektronisesta tanssimusiikista kiinnostuneiden henkilöiden suurimpia vetovoimatekijöitä matkustaa siihen keskittyneisiin tapahtumiin tai matkakohteisiin ovat musiikki, sosiaaliset tekijät sekä tunnelma. Haastateltavien rajoittavia tekijöitä tapahtumissa käymiseen olivat taloudellinen tilanne sekä ajanpuute, mutta haastateltavat eivät kuitenkaan kokeneet näitä tekijöitä ylitsepääsemättömiksi, ja toteisivat käyvänsä tapahtumissa myös jatkossa. Valtaosa vastaajista oli kiinnostunut käymään tapahtumissa myös ulkomailla, kunhan heidän elämäntilanteensa on sopiva.</p> <p>Tutkimusotanta oli pieni, jonka takia siitä saatuja tietoja ei voida yleistää. Koska aihetta ei ole Suomessa vielä tutkittu, antaa opinnäytetyö pohjaa mahdollisille jatkotutkimuksille ja suurempaa otantaa varten. Jatkotutkimusaiheena olisi mielenkiintoista pyrkiä selvittämään tapahtumajärjestäjien, matkatoimistojen ja muiden liikennöitsijöiden näkökulmia.</p>	
Kieli	suomi
Asiasanat	työntö- ja vetovoimatekijät, attraktiot, mielikuvat, Ibiza, elektroninen tanssimusiikki
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Tourism	Degree Programme Tourism
Author(s) Timo Vaittinen	
Title Electronic Dance Music - a passing trend or future opportunity?	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Jan Mitts
	Commissioned by
Date Autumn 2015	Total Number of Pages and Appendices 68 + 6
<p>The goal of this thesis was to examine the push and pull factors of Finnish travellers to visit electronic dance music related events or destinations, such as Ibiza. The theory section of this thesis acquires information about the history and present of electronic dance music. In addition, the buying-decision process, consumer behaviour, motivation theories and attractions are familiarized. Thereafter Ibiza's tourism and nightlife is inspected by theory and observations made by the author.</p> <p>This thesis was executed as qualitative research, and fifteen Finnish people were interviewed in total. The youngest interviewee was 19 years old and the oldest 39 years old. The average age of the interviewees was 24,4 years. Four of the interviewees were women and 11 of them were men. The interviews were done via Skype and face-to-face interviews. They were recorded in their entirety and partly transcribed afterwards. In the analysis of the interviews the answers were categorized in order to form conclusions. The results of the interviews were also compared to theory.</p> <p>The results of this study show that the largest push and pull factors of Finnish travellers to visit electronic dance music related events or destinations are music, social factors as well as the atmosphere. The limiting factors of the respondents were their personal economic situation and the lack of time. However, the respondents did not experience these factors to be insurmountable. The majority of the respondents were interested to visit events abroad, as long as their life situation is suitable.</p> <p>Due to the fact that the sample of this research is small, the results of this study cannot be generalized. As this subject has not been researched in Finland, this study gives a basis for follow-up studies in which larger sampling sizes could be used. Furthermore, it would be worthwhile to investigate event organizers', travel agencies' and other operators' point of view regarding the subject.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	push and pull factors, attractions, motivations, Ibiza, electronic dance music
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 ELEKTRONINEN TANSSIMUSIIKKI	3
2.1 Historia	3
2.2 Elektroninen tanssimusiikki nykypäivänä	11
3 TYÖNTÖ- JA VETOVOIMATEKIJÄT	15
3.1 Matkailun ostopäätösprosessi	15
3.2 Kuluttajakäyttäytyminen matkailualalla	17
3.3 Matkailun motivaatio	19
3.4 Maslowin tarvehierarkia	20
3.5 Työntövoimatekijät	22
3.6 Vetovoimatekijät	23
3.7 Attraktiot	25
4 IBIZA	27
4.1 Matkailu	27
4.2 Yöelämä	29
4.3 Omia havaintojani Ibizalta	33
5 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄ	36
5.1 Tutkimustehtävät	36
5.2 Kvalitatiivinen tutkimus	37
5.3 Haastatteluiden toteutus	37
5.4 Aineiston analyysi	38
5.5 Validiteetti ja reliabiliteetti	39
6 TULOKSET	43
6.1 Haastateltavien taustatiedot	43
6.2 Elektroninen tanssimusiikki	44
6.3 Tapahtumat	46
6.4 Motivaatiotekijät	49
6.5 Työntövoimatekijät	50
6.6 Vetovoimatekijät	53

6.7 Johtopäätökset	58
7 POHDINTA	63
LÄHTEET	65
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Elektroninen tanssimusiikki, Electronic Dance Music, on tullut viime vuosina entistä enemmän pinnalle ja suuren yleisön tietoon. Aikamme pop-tähdet ovat siirtyneet suuresti elektronisen musiikin suuntaan radioissa ja tv:ssä, kun 2000-luvulla tullut suuri uusien tuottajien aalto on mullistanut nykypäivänä tietämämme musiikkikulttuurin (Elba & Bridger 2012). DJ:stä on tullut rocktähtiä, ja tällä hetkellä eniten tienaavien muusikoiden joukkoon on myös tullut DJ:tä ja tuottajia (Forbes 2014).

Vaikka elektroninen tanssimusiikki on noussut pinnalle vasta nyt, on sillä kuitenkin pitkä historia ja sen juuret yltävät 1970-luvun New Yorkiin asti. Elektronisesta tanssimusiikkiteollisuudesta on kasvanut ajan saatossa miljardibisnes, kun ihmiset ympäri maailmaa matkustavat suosikki-DJ:densä perässä. Elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneiden festivaalien ja yökerhojen liikevaihdon onkin arvioitu olevan kansainvälisesti jopa 4,2 miljardia dollaria vuosittain (Watson 2014).

Myös Suomessa järjestettävät festivaalit ja erityisesti elektroniseen tanssimusiikkiin liittyvät festivaalit ovat kasvattaneet suosiotaan viime vuosina. Suomessa järjestetäänkin Pohjois-Euroopan suurimpia elektronisia tanssimusiikin festivaaleja, jotka houkuttelevat paikan päälle tuhansia matkailijoita läheltä ja kaukaa. Tapahtumamatkailu selkeästi kiinnostaa suomalaisia, ja halpalentoyhtiöiden, Internetin varaussivustojen ja matkustamisen helppouden lisääntyä ihmiset ovat valmiita matkustamaan ja näkemään suosikkiartistinsa myös ulkomailla.

Välimerellä sijaitsevaa Ibizan saarta on monessa yhteydessä kuvailtu ”elektronisen tanssimusiikin mekkana”, ja sillä onkin ollut jo vuosia maine villistä yöelämästään ja huippu-DJ:istä, jotka vuosi vuoden perään palaavat saarelle esiintymään kesäsesongin aikana. Ibiza sijaitsee Välimerellä, on osa Baleaarisia saaria ja kuuluu Espanjaan. Ibizalla on muun muassa maailman suurin yökerho, johon mahtuu 10 000 henkeä. Saarella on myös melko pitkä historia, ja sen yökerhot ovat olleet auki jo vuosikymmeniä. Niin kutsuttujen ”klubbaajien” keskuudessa Ibizalla on maine bilettäjäparatiisina, mutta aiheita on loppujen lopuksi tutkittu melko vähän.

Olen valinnut aiheen, koska se on minulle erittäin kiinnostava ja etenkin viime vuosien aikana siitä on muodostunut harrastus ja elämäntapa. Käyn aktiivisesti elektronisen tanssimusiikki-

kin tapahtumissa ympäri Suomea ja myös ulkomailla, aina kun siihen on minulla vain mahdollisuus. Kuuntelen elektronista tanssimusiikkia päivittäin, tuotan itse kappaleita sekä teen DJ-keikkoja. Olen käynyt myös Ibizaalla kesällä 2015.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada faktoja ja lisätietoa elektronisen tanssimusiikkiin liittyvästä matkailusta ja siihen liittyvästä kulttuurista. Lisäksi pyritään selvittämään suomalaisten elektronisesta tanssimusiikista kiinnostuneiden matkailijoiden työntö- ja vetovoimatekijöitä matkustaa elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin, kuten Ibizaalle. Työssä haastatellaan yhteensä viittätoista suomalaista elektronisesta tanssimusiikista kiinnostunutta henkilöä. Haastattelut suoritettiin syksyllä 2015 kasvotusten ja Skype-ohjelman avulla. Haastateltavien kriteerinä oli, että heillä oli kiinnostusta elektronista tanssimusiikkia kohtaan. Haastattelujen analysoinnissa käytetään apuna Jari Järviluoman työntö- ja vetovoimatekijämallia.

Opinnäytetyö koostuu yhteensä seitsemästä kappaleesta. Ensin tutustutaan elektroniseen tanssimusiikkiin keskittymällä ensin sen historiaan, jonka jälkeen analysoidaan sen nykytilaa ja koko teollisuutta. Tämän jälkeen perehdytään matkailun työntö- ja vetovoimateoriaan sekä matkailijoiden kuluttajakäyttäytymiseen. Neljäs kappale keskittyy Ibizaan, sen matkailuun ja yöelämään sekä myös omiin havaintoihini kesältä 2015. Opinnäytetyön loppuosassa tarkastellaan tutkimusongelmaa, analysoidaan haastattelutulokset ja tehdään lopulta johtopäätökset sekä pohdinta.

2 ELEKTRONINEN TANSSIMUSIIKKI

Elektroninen tanssimusiikki tarkoittaa laajaa, lähinnä lyömäsoittimien ympärille koostuvaa musiikkia, joka on tuotettu pääasiassa yökerhoihin ja festivaaleihin. Kappaleita tuottavat pääasiassa DJ:t, suomalaisittain tiskijukat, jotka soittavat kappaleita saumattomana virtana yleisölle. (Butler 2006, 12–13, 94.) Tässä kappaleessa käsitellään ensin elektronisen tanssimusiikin historiaa ja sen jälkeen sen nykytilaa.

Klubbaajalla tarkoitetaan henkilöä, joka käy elektronisen tanssimusiikin tapahtumissa pääasiallisena motivaationaan musiikki.

Remiksi on alkuperäisestä kappaleesta tehty uusintaversio, joka eroaa esimerkiksi erilaisilla tai uusilla elementeillä alkuperäiseen kappaleeseen verraten.

Reivit ovat suuria elektronisen tanssimusiikin tapahtumia, joissa esiintyy DJ:tä soittamassa pääasiallisesti elektronista tanssimusiikkia. Reivit ovat alun perin saaneet nimensä laittomista, ilman lisenssiä toimimista tapahtumista.

2.1 Historia

Elektronisen tanssimusiikin ehkäpä tärkeimmät juuret ja syntyperä on peräisin Yhdysvaltojen New Yorkin yökerhoista 1970-luvulla ja Chicagosta 1980-luvulla, joista alagenret disko ja house tulivat tunnetuksi. Vaikka itse musiikki on saanut alkunsa Yhdysvalloista, on nykypäivänäkin vahvasti elävä klubikulttuuri saanut alkunsa briteistä. Elektroninen tanssimusiikki ja klubikulttuuri antoi vastalääkettä 1980-luvun lopulla vallinneeseen lamaan. (Elba & Bridger 2012.)

1970-luvulla New Yorkin kaupunki kärsi taloudellisen tilanteen heikentymisestä ja paljon yrityksiä joutui sulkemaan ovensa ja ajautumaan konkurssiin. Tämän ansiosta paljon kaatuvia yrityksiä oli kaupan pilkkahintaan, eikä oman yökerhon perustamiseen tarvinnut rahaa juuri yhtään. Vaikka tällaisessa tilanteessa yrittäjät olivat harmissaan, antoi se klubbaajille vapauden tehdä juuri sitä, mitä he itse halusivat. Näihin aikoihin perustettiin lukuisia yökerhoja, jotka muodostivat kokonaisuudessaan nykypäivän standardit yökerhoille. Eräitä tunnetuimpia sen ajan yökerhoja olivat Paradise Garage ja The Loft. (Elba & Bridger 2012.)

Yksi tärkeimmistä koko tyylin suunnannäyttäjistä olivat homoseksuaalit, ja jos New Yorkissa olisi ollut homoyökerhoja 70-luvulla keksimässä disko-musiikkia, niin elektroninen tanssimusiikki sellaisena kun sen tiedämme tänä päivänä, olisi täysin erilaista. Jolleivät sen ajan homoseksuaalit olisivat etsineet valtavirralla piilossa olevia elektronisen tanssimusiikin kappaleita, house-musiikkia ei olisi olemassa. Vuonna 1969 New Yorkissa oli lainvastaista olla homoseksuaali, ja yökerhot muodostuikin seksuaalivähemmistön kokoontumispaikkoja, jotka myös olivat usein poliisien ratsian kohteena. (Elba & Bridger 2012.)

Muutosta oli kuitenkin luvassa, kun kesäkuun 28 päivä vuonna 1969 poliisit ratsasivat New Yorkissa sijainneen Stonewall Inn -baarissa olleet juhlat, mutta tällä kertaa vuosia kestäneen syyttämisen ja syrjinnän jälkeen homoyhteisö oli saanut tarpeekseen. Poliisin juhlien keskeyttämisen jälkeen alkoivat levottomuudet ja mellakointi. Kyseisten Stonewallin levottomuuksien jälkeen homoyhteisö siirtyi New Yorkin tanssilattioille ympäri kaupunkia, mikä oli kuitenkin vasta alkua suuren yleisön hyväksymisen kannalta. Voidaan myös sanoa, että kun homoklubeilta alkujaan soinut musiikki siirtyi myös muihin yökerhoihin, hiljalleen etenkin nuoret yökerhokävijät alkoivat hyväksymään homokulttuurin ja siitä tuli arkipäiväisempää. (Elba & Bridger 2012.)

Silloisena aikana soivalla musiikilla ei ollut juurikaan mitään nimeä, ja DJ:t soittivat vain omasta mielestään hyviä kappaleita yleisölle. Myöhemmin tämä musiikki kuitenkin löysi myös valtavirran suosion ja sille muodostettiin siten nimi disko. Lopullinen nätti tämän musiikin kiinnittymiseen populaarikulttuuriin oli vuonna 1977 julkaistu elokuva Saturday Night Fever. Elokuva oli suuri yleisömenestys, ja lähes jokainen sen nähnyt halusi oppia tanssimaan elokuvassa nähdyt John Travoltan tanssiliikkeet. (Elba & Bridger 2012.)

1980-luvun alussa brittiläinen New Order vieraili New Yorkissa ja sen yökerhoissa ja oli in-spiroitunut siitä, mitä he näkivät. Yökerhot olivat yksinkertaisia, mutta niissä oli omanlaisensa tunnelma. Palattuaan Isoon-Britanniaan heillä oli unelma saada samanlainen tyyli Manchesteriin. Lopputuloksena syntyi yökerho The Hacienda, joka oli puoliksi konserttisali ja puoliksi taidekokeilu. Kun se avattiin vuonna 1982, kukaan ei ollut oikein varma, ketä varten se oikeastaan oli rakennettu. Alkuvuosien vaikeuksien jälkeen se kuitenkin kasvatti suosioitaan ja tappiollisen alun jälkeen se oli täynnä lähes joka viikonpäivä. Hacienda oli ensimmäisiä yökerhoja, joissa aloitettiin soittamaan house-musiikkia, ja muun muassa Madonna teki ensimmäisen Ison-Britannian konserttinsa siellä. Hacienda houkutteli kaupunkiin paljon uusia ihmisiä, ja Manchesteriin alettiin matkustamaan pelkästään yökerhon takia. Nykyisin jo

suljettuna oleva yökerho koki viimeisien vuosiansa aikana vaikeuksia turvallisuuden ylläpitämisessä. Vuosien 1995–1997 aikana asiakaskunta muodostui pikku hiljalleen pelkästään rikollisista, mikä karkotti normaalit kävijät pois. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1984 Yhdysvalloissa, Chicagon kaupungissa paikalliset DJ:t alkoivat soittamaan kotitekoisia disko-kappaleita keikoillaan. Siihen aikaan tuottajilla ei ollut rahaa ostaa kalliita rumpukoneita tai muita laitteita, ja ihmiset lainasivat laitteita toisilleen. Kappaleet saattoivat syntyä rumpukoneen ja syntetisaattorin avulla, jotka olivat kiertäneet kymmenillä eri tuottajilla. Tätä kotitekoista disko-musiikkia alettiin kutsua house-musiikiksi. Siitä hetkestä lähtien klubeilla soinut musiikki oli valtaosin elektronista. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1987 Chicagossa tehty, Steve ”Silk” Hurleyn house-kappale ”Jack Your Body” meni Briteissä suoraan myyntilistojen kärkeeseen käytännössä ilman radioasemien tukea. Jack Your Body oli hyvin erilainen kappale verrattuna muuhun sen ajan pop-musiikkiin, ja voidaan katsoa, että kappaleen saaman suosion ansiosta house-musiikki oli tullut Eurooppaan jäädäkseen. Musiikki, jolla ei ollut suurta viehätystä Yhdysvalloissa, osui ja upposi brittiläiseen, uuteen sukupolveen, joka oli nälkäinen muutokselle. Kun Chicagolaiset DJ:t näkivät brittiläisen yleisön ensimmäistä kertaa tanssivan heidän musiikilleen, he olivat yllättyneitä, sillä amerikkalainen yleisö ei tanssinut sille lainkaan samalla tavalla kuin brittiläiset. Brittiläiset olivat heidän mielestään surkeita tanssijoita, mutta toisaalta DJ:t arvostivat sitä, etteivät britit juurikaan välittäneet siitä, vaan keskittyivät ainoastaan pitämään hauskaa. (Elba & Bridger 2012.)

Ei mennyt kauaa, kunnes Chicagon naapurikaupungista Detroitista alkoi jälleen muodostua uuden musiikin aalto – tekno. Tekno oli Chicagosta tulleeseen musiikkiin verrattuna teollisempaa ja tavallaan raakaa ja käsittelemätöntä, mikä selittyy tosin sillä, että Detroit oli Chicagoon verrattuna kovaa kokeva kaupunki. Vuonna 1987 julkaistu Rhythim Is Rhythimin kappale ”Strings of Life” valloitti underground-yleisön räjähdysmäisesti, ja tekno oli syntynyt. (Elba & Bridger 2012.)

Kuitenkin vuonna 1987 pari chicagolaista tanssimusiikin ystävää löysivät sattumalta laitteen nimeltä *Roland TB-303 Bassline* kirpputorilta, mikä aloitti musikaalisen vallankumouksen. Alun perin laite oli suunniteltu imitoimaan bassokitaraa, jossa se ei ollut kovin vakuuttava, mutta kun laitteen asetukset säätii äärimilleen, syntyi ääni joka oli täysin uudenlainen ja mielenkiintoinen. Laite maksoi muutamia kymmeniä dollareita, ja se avasi ovet ja antoi mahdollisuuden lähes jokaiselle tekemään musiikkia kotonaan pikkurahalla. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1988 detroitilainen yhtye Inner City julkaisi kappaleen ”Big Fun”, joka päätyi myös lopulta Britannian Top 10 listalle. Se oli yksi ensimmäisiä underground-kappaleita, joka nousi valtavirran suosioon, ja Big Funia seuranneesta kappaleesta ”Good Life” muodostuikin väli-tän klassikko, joka on vaikuttanut vahvasti myös nykypäivän artisteihin. (Elba & Bridger 2012.)

Elektroninen tanssimusiikki ja sen alakulttuuri ei tuntunut etenevän juuri mihinkään noin kymmeneen vuoteen, kunnes uusi aalto tuoreita, elektronisia, itseään toistavia biittejä ja kap-paleita rantautui klubbaajien keskuuteen ympäri Brittejä. 1980-luvun lopussa muodin desig-nerit pitivät yllä tietynlaista rajoittamisen ja elitismin mallia muodissa. House-musiikin valloit-tettua underground-yleisön sydämet. Asioissa alkoi kuitenkin tapahtumaan muutosta. Muo-din sijasta ihmiset keskittyivät tanssimiseen, eikä ahtailla tanssilattioilla ollut mieluisaa pukeu-tua raskaisiin ja paksuihin vaatteisiin. Myöhemmin 1990-luvulle siirryttäessä myös muodin huippusuunnittelijat alkoivat huomata house-musiikin kulttuurillisen vaikutuksen ja mallistot alkoivat olla kevyempiä ja rennompia. Huippumuodin suunnittelijat tajusivat, että heidän ai-empi asiakaskuntansa alkoi pikku hiljaa vanheta ja uusi sukupolvi otti hiljalleen ohjat käsiinsä. (Elba & Bridger 2012.)

Kun house-musiikin suosio kasvoi kasvamistaan 80-luvun loppupuolella, yhtäkkiä koko su-kupolvi halusi tanssia koko yön ja pitää hauskaa. Laittomat varastoissa järjestetyt tanssit al-koivat olla entistä yleisempiä etenkin Isossa-Britanniassa kaupunkien keskustoissa ja niiden lähistöillä, mutta poliisi oli lähes poikkeuksetta illan aikana paikan päällä lopettamassa juhlat. Tämä kasvava ilmiö etenkin nuorison keskuudessa alkoi saavuttaa huippuaan ja kupla odotti räjähtämistään. Joukko brittiläisiä nuoria alkoivat järjestämään massiivisia, laittomia reivejä Lontoota ympäröivän M25-moottoritien lähistöillä. (Elba & Bridger 2012.)

Aikana, jolloin käytössä ei ollut Internetiä tai matkapuhelimia, näihin tansseihin pääseminen oli aina kovan työn takana. Monissa tapauksissa kävijä osti lipun, jossa oli puhelinnumero. Näihin puhelinnumeroihin sitten soitettiin puhelinkopista, jossa vastaajaaani kertoi kävijälle juhlien osoitteen. Usein paikan päälle pääsemiseen meni paljon aikaa, mutta massiiviset juhlat olivat aina monien mielestä ehdottomasti kaiken vaivan väärti. Reivien kasvattaessa suosio-taan myös valtamedia alkoi noteeraamaan niitä uutisoinnissaan, ja niistä muodostuikin ajan kuluessa koko maan huolenaihe. (Elba & Bridger 2012.)

Silloisen poliisin Ken Tappendenin mukaan ilmiön alkaessa poliisit olivat ymmällään eivätkä he oikein tietäneet mitä ajatella. Pienemmissä kylissä saatettiin järjestää reivejä, joissa oli jopa 20 000 kävijää ja paikalliset olivat kauhuissaan. Pienien kylien poliisivoimien ponnisteluista huolimatta isoimpia reivejä ei kyetty sulkemaan kuin vasta kolmen yön juhlimisen jälkeen. Tappenden muistelee, kuinka paikallislehdet juorusivat, että esimerkiksi poliisikomentaja oli nähty tanssimassa nuorten seassa eivätkä toimittajat ja paikalliset voineet uskoa, että poliisi oli voimaton. Ken kuitenkin sanoi, että juhlissa soinut musiikki oli loistavan kuuloista. (Elba & Bridger 2012.)

DJ ja tuottaja Andrew Weatherall kommentoi, että sinä aikana hallitus ei pystynyt ymmärtämään, että pienimuotoisella reivien järjestäjillä oli valta kontrolloida kymmeniä tuhansia nuoria kokoontumaan yhteen tanssimaan ja pitämään hauskaa. Andrewin mukaan poliisit yrittivät etsiä vaihtoehtoisia motiiveja, vaikka nuoret halusivat vain kokoontua yhteen ja tanssia. (Elba & Bridger 2012.)

M25-moottoritien varrella järjestettävät reivit viestivät selvästi siitä, että kokonaisen sukupolven keskuudessa oli tapahtumassa vallankumous, ja nuoret halusivat tanssia koko yön ja kokoontua samanhenkisten ihmisten seurassa. Reivit eivät olleet pelkästään pienen yleisön ilmiö tai elitisteille, julkkiksille tai lontoolaisille. Päinvastoin, tapahtumat olivat kaikkia varten. (Elba & Bridger 2012.)

Ajan saatossa myös se, miten Dj:tä arvostetaan, on muuttunut. Vielä 70-luvulla yökerhoissa tiskijukat olivat hierarkisesti katsottuna suurin piirtein samalla tasolla kuin blokkarit. Hiljalleen, etenkin elektronisen tanssimusiikin suosion kasvettua, DJ:t nousivat arvostetummiksi ja lopulta myös yökerhojen vetonauloiksi. Maailman ensimmäisenä DJ:nä ollaan pidetty brittiläistä Jimmy Savilea. Vuonna 1947 nuori brittiläinen Jimmy Savile oli ensimmäinen ihminen, joka soitti levyjä tauottomasti koko illan ja pyysi siitä rahaa. Lopullinen läpimurto tapahtui, kun brittiläis-DJ:tä Paul Oakenfoldia pyydettiin vuonna 1993 lämmittelemään irlantilaisista jättiyhtyettä U2:ta yhtyeen maailmankiertueella. Sillä hetkellä syntyi termi ”superstar-DJ”, kun pikku hiljaa DJ:t esiintyivät kymmenille tuhansille ihmisille kerrallaan stadioneilla. Etenkin 90-luvun loppupuolella DJ:tä alettiin vertaamaan rocktähtiin. (Elba & Bridger 2012.)

90-luvulla yökerhoissa nosteessa olevat DJ:t alkoivat olemaan niin suosittuja, että sen aikaiset poptähdet halusivat myös osansa. Niin sanottujen Club-remiksien aikakausi oli saapunut. Perinteisten radio- ja albumiversioiden lisäksi poptähdet alkoivat pyytämään suosittuja DJ:tä

ja tuottajia tekemään kappaleistaan yökerhoille soveltuvia versioita. Voidaan sanoa, että 90-luvun aikana julkaistiin monia kappaleita, joissa B-puolella olevat remiksaukset olivat lopulta menestyneempiä kuin alkuperäiset versiot. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1991 Lontoolainen yökerho Ministry of Sound näki päivänvalonsa ja sai nopeasti vakiinnutettua paikkansa nuorten keskuudessa. Yökerhon perustajat olivat pakkomielteisiä siitä, että Ministry of Sound olisi viimeisintä huutoa, ja jatkuvasti uudistuva sekä huippuluokkaa oleva laitteisto ja äänentoisto oli selkeästi yksi sen ajan parhaita. Tänäkin päivänä Ministry of Sound on useaan otteeseen äänestetty britannialaisen aikakauslehdessä DJ Magazinen maailman parhaimpien yökerhojen joukkoon. Ministry of Soundin menestyksen myötä myös muut yökerhot, kuten Renaissance, Fabric ja Cream, avasivat ovensa ympäri Isoa-Britanniaa. Superklubien aika oli saapunut, ja 90-luku onkin noteerattu näiden yökerhojen kulta-ajaksi. Vaikka osa yökerhoista onkin jo sulkenut ovensa, ovat monet niistä jättäneet jälkeensä vahvan brändin. (Elba & Bridger 2012.)

Vaikka house-musiikilla olikin suuri seuranta 90-luvun alussa, tanssimusiikki oli edelleen melko marginaalisella tasolla, ja viimeinen paikka, missä ihmiset olettivat sen menestyvän oli brittiläinen Glastonbury-festivaali. Vuonna 1994 brittiläinen TV-kanava *Channel 4* televisioi festivaalin ensimmäistä kertaa keskittyen festivaalin kahteen päälavaan mainostaen näin festivaalia eteenpäin suuren yleisön tietoon ja myös sellaisille ihmisille, jotka eivät festivaalista mitään tieneet. (Elba & Bridger 2012; Aitken 2013.)

Laajennettu TV-raportointi vuoden 1994 festivaalista oli erittäin tärkeässä roolissa brittiläisen elektronisen tanssimusiikkiyhtyeen Orbitalin esiintymisessä, ja se varmisti esiintymisen saavan legendaarisen aseman. Channel 4:n ansiosta ihmiset ympäri Isoa-Britanniaa näkivät, miltei reivit voivat näyttää. Yhtäkkiä elektroninen tanssimusiikki, jota median ja hallituksen johdattamana oltiin jo pitkään pidetty vaarallisena, ei ollutkaan niin vaarallisen näköistä ja oloista kuin mitä tiedostusvälineet olivat antaneet odottaa. Kun elektroninen tanssimusiikki siirtyi festivaalin myötä pienistä kellareista ja yökerhoista suurien festivaalien päälavoille, oli selvää, että takaisin ei ollut paluuta. Laittomien reivien ja muiden selkkausten ansiosta epämääräisenä pidetty alakulttuuri olikin yhtäkkiä hyväksyttävää, jossa Glastonbury edesauttoi asiaa merkittävästi. (Aitken 2013.)

Festivaalin seuraavina vuosina myös muita elektronisen tanssimusiikin artisteja kuten Chemical Brothers, Massive Attack ja Underworld, esiintyivät isoilla lavoilla, ja lopulta festivaali

avasi kokonaan oman alueensa, joka oli omistettu täysin konemusiikille. Nykyisin lähes jokaisella musiikkifestivaalilla elektronisten tanssimusiikin artistien näkeminen ei ole lainkaan harvinaista. (Aitken 2013.)

Vuonna 1994 Ibizan San Antoniossa oleva Café del Mar julkaisi ensimmäisen kokoelmalevynsä, joka oli tarkoitettu nimenomaan tähän tarkoitukseen. Albumin myötä syntyi täysin uusi alagenre: chillout. Café del Marin kokoelmalevyt olivat suurmenestys ja myivät miljoonia. Nykyisin chillout-musiikista on tullut olennainen osa päivittäistä arkeamme, ja kuulemme sitä muun muassa, kun jonotamme vuoroamme puhelimessa soittaessamme asiakaspalveluihin tai kun menemme nauttimaan kauneushoidoista kosmetologin luo. Chillout-musiikin elementit ovat myös osaltaan vaikuttaneet modernien yritysten toimistojen sisustukseen. Tuoli, joka olisi voinut olla Ibizan Space-yökerhon chillout-alueella, on nyt osa nykypäivän toimiston sisustusta. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1996 bostonilaista DJ:tä ja tuottajaa Armand Van Heldenä pyydettiin remiksaamaan yhdysvaltalaista laulajaa Tori Amosta hänen kappaleeseensa Professional Widow, remiksauksella ei ollut juurikaan yhteyttä alkuperäisversioon, ja näin ollen muuttaen käsityksen remiksistä täysin uudelle asteelle. Kyseinen remiksi oli maailmanlaajuinen menestys. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1997 Ranskalainen DJ-tuottajakaksikko Daft Punk julkaisi debyyttialbuminsa Homework, joka sinä aikana määritteli uudelleen sitä, mitä house-musiikki oikein tarkoitti ja mitä se pystyi olemaan. Julkaisuhetkellä se kuulosti myös hyvin erilaiselta verrattuna siihen, minkälaista populaarimusiikki sillä hetkellä oli, ja pariisilaisista Manuel de Homem-Christosta ja Thomas Bangalterista muodostunut duo ottikin albumia tehdessään riskejä olemalla uniikki. Viisi vuotta myöhemmin, vuonna 2001, julkaistu toinen studioalbumi Discovery käänsikin monet nuoret house-musiikin pariin. (Elba & Bridger 2012.)

Vuonna 1997 brittiläisyhtye The Prodigy julkaisi albumin The Fat of the Land, joka nousi myyntilistojen kärkeen ympäri maailmaa. The Prodigy oli siinä mielessä erilainen, että vaikka lähes kaiken musiikin ja tuottamisen tekee taustalla Liam Howlett, on se tunnettu myös jäsenistään Maximista ja Keith Flintistä, jotka ovat merkittävässä roolissa yhtyeen julkikuvassa ja keikoilla. Näin yhtye näyttikin enemmän perinteiseltä bändiltä verrattuna muihin elektronisen tanssimusiikin artisteihin, ja sen kappaleet ja musiikkivideot olivatkin suosittuja. (Elba & Bridger 2012.)

Kun klubikulttuuri sitten kasvoi kasvamistaan 1990-luvulla, ihmiset alkoivat ymmärtämään sen merkittävyyden ja markkinointipotentiaalin. Mikään ei kuvasta elektronisen musiikin yhteyttä konsumerismiin kuin amerikkalaisen laulaja-lauluntekijän Moby'n julkaistu albumi *Play*. Kun albumi ensin julkaistiin vuonna 1999, se ei juurikaan mennyt kaupaksi. Yritysten mainospäälliköt kuitenkin pitivät kuulemastaan, ja 10 kuukautta julkaisun jälkeen albumin jokainen kappale oltiin lisensoitu kaupalliseen käyttöön televisiossa, mainoksissa ja elokuvissa. Kun albumi alkoi saamaan niin paljon huomiota, siitä muodostui nopeasti uusi pop-ilmio. Albumin saama menestys viestii elektronisen musiikin soveltuvuutta myydä lähes mitä tahansa autoista suklaaseen. (Elba & Bridger 2012.)

Muita merkittäviä elektronisen tanssimusiikin levittäjiä olivat erilaiset piraattiradiot, ja niissä aikanaan vaikuttaneita henkilöitä on myös sittemmin siirtynyt laillisille radiotaajuuksille tai muuksi alan ammattilaiseksi. Esimerkiksi britannialainen Pete Tong aloitti radiouransa piraattiradioiden parissa ja on sittemmin muodostunut erääksi kaikista suosituimmiksi radiojuontajiksi. (Elba & Bridger 2012.)

Piraattiradiot olivat tärkeitä, koska 1980-luvun lopulla ja 1990-luvun alussa radiot eivät juuri soittaneet elektronista tanssimusiikkia, joten piraattiradiot, joissa ei ollut mitään rajoitteita, keräsivät paljon kuuntelijoita. Yksi isoimmista ja eniten vaikuttaneimmista radiokanavista oli lontoolainen Kiss, jota pyöritti alkuun muun muassa DJ:t Trevor Nelson, Gilles Peterson ja Tim Westwood. Muutamien vuosien ajan Kiss oli erittäin merkittävässä asemassa Lontoon kaduilla, ja ei ollut lainkaan tavanomaista olla kuulematta sitä esimerkiksi kaupoissa ja ohi ajavissa autoissa. Vuonna 1990 Kissistä tuli Ison-Britannian ensimmäinen laillinen elektronista tanssimusiikkia soittava radio eivätkä päättäjät voineet enää sivuuttaa sen vaikutusta valtavirtaan ja kulttuuriin. Myös British Broadcasting Corporation eli tuttavammin BBC reagoi asiaan rekrytoimalla riveihinsä piraatti-DJ:nä tunnetun Pete Tongin vuonna 1991. Hän aloitti *Essential Mix* -ohjelman joka on edelleenkin yksi arvostetuimpia elektronisen tanssimusiikin radio-ohjelmia. (Elba & Bridger 2012.)

Oli sitten kyse piraattiradioista tai laittomista reiveistä, elektroninen tanssimusiikki ja klubikulttuuri on aina ollut haasteellinen viranomaisille, ja 90-luvun alkupuolella kuuluisat M25-reivikulttuuri oli levinnyt koko Isoon-Britanniaan Lontoon ympäriltä. Kun 40 000 elektronisen tanssimusiikin ystävää kerääntyi laittomalle Castlemorton-festivaalille vuonna 1992, Ison-Britannian hallitus oli saanut tarpeekseen. Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna 1994, hallitus julkisti *Criminal Justice and Public Order* -lain, joka keskittyi yli 20 henkilön kokoontumisiin, jois-

sa soi musiikkina sarja erilaisia itseään toistavia rytmejä ja ääniä. Laki on edelleen voimassa, ja vaikka se rajoittikin paljon kulttuuria, se johdatti paljon ihmisiä ja liiketaloutta laillisten reittien kautta. Tämän ansiosta esimerkiksi yökerhot kasvoivat kasvamistaan. (Elba & Bridger 2012.)

Vaikka elektroninen tanssimusiikki ja klubikulttuurin suosio olikin noussut viimeisen 25 vuoden aikana lähes pysähtymättä, se ei juurikaan saanut valtavirran suosiota Yhdysvalloissa. Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana amerikkalaisnuorten suosituin musiikkigenre on ollut hip-hop ja rhythm and blues, tuttavallisemmin r&b. Muutosta alkoi tapahtumaan, kun nousevat tähdet Black Eyed Peas ja Lady Gaga ottivat kappaleissaan käyttöön elektroniset rytmit, jotka saivat soittoaika suosituilla amerikkalaisilla pop-radiokanavilla. Vuonna 2009 julkaistu Black Eyed Peasin single *I Gotta Feeling* nousi listojen kärkeen ja esitteli elektroniset rytmit suurelle yleisölle. Samana vuonna amerikkalainen laulaja-lauluntekijä Kelly Rowland kuuli ranskalaisen David Guetan instrumentaalikappaleen, jonka jälkeen Kelly vakuutti Davidin että hän saisi laulaa kappaleeseen vokaalit. Syntyi kappale nimeltään ”When Love Takes Over”, joka oli vuoden 2009 lopussa myynyt platinaa seitsemässä eri maassa. Tämän jälkeen jokainen suuri sen ajan poptähti halusi tehdä yhteistyötä David Guetan kanssa, ja David onkin edelleen yksi menestyneimpiä nykypäivän muusikoita. (Elba & Bridger 2012.)

Lopullinen läpimurto tapahtui, kun vuonna 2011 brittiläinen DJ ja tuottaja Calvin Harris teki amerikkalaisen poptähden Rihannan kanssa kappaleen *We Found Love*, joka vietti yhteensä 11 viikkoa amerikkalaisten myyntilistojen kärjessä. (Elba & Bridger 2012.)

Nykypäivänä elektronisen tanssimusiikin tuottamiseen ei tarvita kuin tietokone, sillä lähes kaikki syntetisaattorit, rumpukoneet ja muut alun perin analogiset rumpuraidat ovat täysin digitaalisia ja kaikkien saatavilla. Periaatteessa kuka tahansa pystyy tekemään musiikkia kotonaan käytännössä ilmaiseksi, laittamaan sen Internetiin ja siitä voi tulla hitti. (Elba & Bridger 2012.)

2.2 Elektroninen tanssimusiikki nykypäivänä

Elektroninen tanssimusiikki on tullut viime vuosina entistä enemmän pinnalle ja suuren yleisön tietoon. Aikamme poptähdet ovat siirtyneet suuresti elektronisemman tanssimusiikin suuntaan radioissa ja tv:ssä. DJ:stä on tullut rocktähtiä, ja tällä hetkellä eniten tienaa artis-

tit musiikkibisneksessä ovat nimenomaan elektronisen musiikin tuottajia ja DJ:tä. Vuonna 2014 elektroniseen tanssimusiikkiin liittyvän teollisuuden vuosittaiseksi liikevaihdoksi arvioitiin peräti 6,2 miljardia dollaria. (Watson 2014.)

Musiikkiteollisuus on muuttunut kovasti viime vuosikymmenien aikana etenkin Internetin saavuttua jokaiseen kotitalouteen, eivätkä itse musiikin myyntitulot ole suuria. Vuonna 2014 Watson (2014) arvioi perinteisten elektronisen musiikin myyntituloiksi 1,4 miljardia dollaria, joista 800 miljoonaa dollaria oli perinteisistä musiikkikaupoista ja 600 miljoonaa dollaria erilaisista suoratoistopalveluista, kuten YouTube ja Spotify. Arviolta 360 miljoonaa dollaria toimialan liikevaihdosta tulee erilaisten DJ-laitteiden ja ohjelmistojen myynnistä, artistien esiintymispalkkioista 60 miljoonaa dollaria, ja muista alustoista, kuten esimerkiksi Soundcloudista, joka on äänitiedostojen levitykseen keskittynyt palvelu. (Watson 2014.)

Kuitenkin ehdottomasti suurin osuus elektronisen tanssimusiikkiteollisuuden liikevaihdosta tulee festivaaleista ja yökerhoista, ja vuonna 2014 niiden liikevaihto kasaantui jopa 4,2 miljardiin dollariin vuosittain. Arviolta 1030 miljoonaa dollaria liikevaihdosta muodostuu erilaisien elektronisen tanssimusiikin festivaalien kautta, ja pelkästään Las Vegasin yökerhojen on arvioitu tuottavan vuosittain 800 miljoonaa dollaria. Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä yökerhojen ympäri maailmaa on arvioitu kerryttävän vuosittain peräti 2,2 miljardin dollarin liikevaihdon. (Watson 2014.)

Tällaiset havainnot eivät myöskään ole jääneet huomaamatta viihdeteollisuudelta. Vuoteen 2014 mennessä neljä suurinta viihdealan yritystä, HBO, FIFA, Syco ja Disney ovat kaikki reagoineet elektronisen tanssimusiikin räjähdysmäiseen suosioon. Amerikkalaisella HBO:lla on suunnitteilla elektronisen tanssimusiikin komediaohjelma, jossa on mukana muun muassa suuresta suosioista nauttiva Calvin Harris ja rap-tahti Shawn Corey Carter, tuttavallisemmin Jay-Z. Fédération Internationale de Football Association eli FIFA pyysi ruotsalaista DJ-tähteä Aviciita tekemään vuoden 2014 jalkapallon World Cupiin tunnuslaulun, ja muun muassa kykyjenetsintäohjelmistaan kuten *X Factor* tunnettu Syco suunnittelee kykyjenetsintäohjelmaa DJ:ille. Huhtikuussa 2014 Disney pyysi lukuisia eri elektronisen tanssimusiikin tähtiä remiksaamaan tunnettuja Disneyn elokuvissa olleita kappaleita. (Watson 2014.)

Elektronisen tanssimusiikin on myös todettu olevan maailmanlaajuinen ilmiö, eikä sen suosio rajoitu pelkästään länsimaihin. Belgiassa vuosittain järjestettävä *Tomorrowland*-festivaali on yksi suosituimpia alan tapahtumia, jonka lähes kahdenkymmenen eri lavan esiintyjätarjonta

koostuu pelkästään elektronisen tanssimusiikin tähdistä. Vuonna 2014 tapahtumassa oli kävijöitä yhteensä 220 eri maasta, mikä on vertailun vuoksi enemmän kuin olympialaisissa. Tomorrowland on vuoteen 2015 mennessä järjestetty 11 kertaa vuosittain, ja suosion myötä se on myös laajentanut tapahtumaa Yhdysvaltoihin ja Brasiliaan, joissa järjestetään vuosittain saman brändin tapahtuma. Yhdysvaltalaisen *TomorrowWorldin* arvioitiin tuoneen sen järjestäjälle Georgian osavaltiolle 85.1 miljoonaa dollaria. (Ruggieri 2014; Tomorrowland 2015; Daenen, Lemmes, & Wilmsen 2015.)

Tomorrowland-festivaalin takana oleva yritys ID&T aloitti yhteistyön Brussels Airlines lentoyhtiön kanssa vuonna 2011, jotka yhdessä aloittivat yksittäiset reittilennot festivaalikävijöille. Näillä niin kutsutuilla *party flighteilla* festivaalitunnelma alkaa jo lentokoneeseen astuttaessa, kun tietyillä lennoilla matkustamossa on myös mukana DJ, joka pitää huolen hyvästä tunnelmasta. Tomorrowland keräsi vuonna 2015 yhteensä 180 000 festivaalikävijää, ja määrä oli kaksinkertainen vuonna 2014 kun Tomorrowland järjestettiin 10-vuotisjuhlan kunniaksi kahdena peräkkäisenä viikonloppuna. (Daenen, Lemmes, & Wilmsen 2015.)

Vuonna 2015 Brussels Airlines lennätti yhteensä 11 871 Tomorrowland-kävijää Belgiaan yhteensä 119:sta lennolla, jotka lähtivät yhteensä 64 eri lentokentältä. Yhdeksällä eri lentokentällä järjestettiin myös erilliset lähtöporttijuhat ennen lentoa, Tomorrowlandin teeman mukaisesti. 80:llä lennolla soi myös teeman mukaisesti elektroninen tanssimusiikki, ja neljällä lennolla DJ piti huolen juhlatunnelman ylläpidosta. (Daenen, Lemmes, & Wilmsen 2015.)

Tomorrowland-festivaalin muodostuttua lomakohteeksi ID&T alkoi järjestämään *Discover Europe* –paketteja, jotka kaiken muun lisäksi sisältävät lippuja neljään tai viiteen eri Euroopalaiseen kaupunkiin, joissa asiakkaat pystyvät vierailemaan ennen festivaalia tai sen jälkeen. Matkakohteina ovat Barcelona, Rooma, Berliini, Pariisi, Lontoo ja Amsterdam. Eniten Tomorrowland-teemalennoilla oli asiakkaita vuonna 2015 Sveitsistä, Isosta Britannian, Australiasta, Espanjasta ja Saksasta, mutta myös pienemmät maat kuten Azerbaidžan, Oman ja Swazimaa sekä Moldova ovat olleet edustettuina. Nuorin kävijä oli 18 ja vanhin 72 vuotta, keski-ikä ollessa 26 vuotta. (Daenen, Lemmes, & Wilmsen 2015.)

Erikoislennot eivät ole ainoita tapoja saapua Tomorrowlandiin, vaan ID&T on organisoinut myös erikoisia junapaketteja ja hotellipaketteja. Vuonna 2015 yhteensä 2 945 festivaalikävijää tuli paikan päälle Tomorrowlandin tarjoamalla pakettimatalla ja 3 472 festivaalikävijää majoittui Tomorrowland teema- ja yhteistyöhotelleissa. Kaikki nämä seikat huomioon ottaessa

ei olekaan ihme, että Tomorrowland on valittu lukuisena vuonna maailman parhaaksi festivaaliksi eri äänestyksissä ja se on voittanut lukuisia palkintoja. (Arts Flanders 2012; Daenen, Lemmes, & Wilmsen 2015; Winter Music Conference 2015.)

Myös Suomessa on viime vuosien aikana järjestetty elektroniseen tanssimusiikkiin erikoistuneita festivaaleja. Tällaisia ovat olleet muun muassa Colors Festival, Winter Wonderland, Summer Sound Festival, Weekend Festival, Waterland ja Pacifique. Näistä suurin on Weekend Festival (2015), joka keräsi kahtena festivaalipäivänä yhteensä 60 000 kävijää.

Tomorrowlandin kaltaiset festivaalikävijöille suunnitellut hotelli- ja muut julkisen liikenteen alennukset eivät ole Suomessakaan uusia. Esimerkiksi Suomen Valtion Rautatie on useana vuotena tehnyt yhteistyötä erilaisten festivaalien kanssa kuljettaen festivaalikansaa ympäri Suomen. Hotellien parissa ei kuitenkaan näkyvästi ole yhteistyötä tehty, eivätkä suomalaiset festivaalit ole niin suuria matkailuvetonauloja, jotta esimerkiksi Finnair olisi järjestänyt erikoislentoja tapahtumiin. (VR-Yhtymä 2015.)

3 TYÖNTÖ- JA VETOVOIMATEKIJÄT

3.1 Matkailun ostopäätösprosessi

Henkilökohtaisella tasolla on selvää, että yksiselitteisiä vastauksia yksilöllisiin päätöksentekoprosesseihin ei ole olemassa. Ei ole olemassa kahta täysin samanlaista henkilöä, ja on selvää, että matkapäätösten teossa henkilökohtaiset asenteet, käsitykset, mielikuvat ja motiivit vaikuttavat kaikki osaltansa päätösten lopputulokseen. (Cooper 2005, 52.)

- *Asenteet* riippuvat yksilön käsityksestä ja maailman hahmotuksesta. (Cooper 2005, 52.)
- *Käsitykset* muodostuvat yksilölle monen osatekijän seurauksena. Näitä vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa lapsuus, perhe, työkokemukset, opiskelu, kirjat, televisio-ohjelmat, elokuvat ja markkinointi. Kun ihminen vastaanottaa kaikenlaista informaatiota, se analysoi tiedon, josta muodostuu henkilökohtaisia käsityksiä. Vaikka näitä osatekijöitä on paljon ja ne vaikuttavat osaltansa matkailun ostopäätösprosessiin, ei se yksiselitteisesti kerro, miksi ihminen haluaa matkustaa. (Cooper 2005, 52.)
- *Mielikuvat* ovat ideoiden, vaikutelmien ja uskomusten joukko joka on liitetty tuotteisiin, palveluihin ja matkakohteisiin. (Cooper 2005, 52.)
- *Motiivit* selittävät henkilön matkustussyitä ja sisäisiä kiihokkeita matkan tarpeellisuudelle. (Cooper 2005, 52.)

Kokonaisuutta katsellessa matkailijan ostopäätösprosessissa itse ostaminen ei ole ainut merkittävä osa, vaan myös matkaa ennen ja sen jälkeen on olemassa vaiheita, jotka on syytä ottaa huomioon. Lomamatkaa suunnitellessa on monta osatekijää, jotka vaikuttavat koko prosessiin: pituus, matkakohde, ruokapalvelut, matkustustapa, majoituspaikka ja ajankohta sekä se, onko kyseessä omatoimimatka vai pakettimatka, jolloin tulee valita myös matkan järjestäjä. Monet kyseiset palvelut ovat tavallaan näkymättömiä, jolloin matkailija joutuu varaamaan asioita ”sokkona”, koska on hankalaa tietää, miltä esimerkiksi kohdemaan hotelli oikeasti näyttää. Tästä syystä matkailija käyttääkin usein paljon aikaa omatoimiseen tutkiskeluun ja päätöksentekoon ennen lopullisen päätöksen syntymistä. (Albanese & Boedeker 2002, 103–105.; Swarbrooke & Horner 1999, 45.)

Ruohonjuuritasolla tarkasteltaessa matkailijan ostoprosessin käynnistää jokin tyydyttymättömätön tarve, joka vaatii täyttämistä. Tällainen tarve voi syntyä vaikkapa jonkin asian tai esineen loppumisesta, mutta myös silloin kun jonkin esineen tai asian ostaminen voisi parantaa matkailijan elinpiiriä, tietoa, elintasoja, statusta tai imagoa. Ärsykkeet, jotka voivat olla puhtaasti sosiaalisia, kaupallisia tai fysiologisia, herättävät matkailijan reagoimaan ja toimimaan sen tyydyttämisen eteen. Kaupallisia ärsykejä ovat erilaiset mainokset, esitteet ja muu markkinointi, ja sosiaalisia ärsykejä ovat muun muassa omat ystävät ja perheenjäsenet. (Bergström & Leppänen 2000, 97.)

Jos vaikkapa matkailija kokee tarpeekseen etelänmatkan tekemisen, hän aloittaa tutkimaan erilaisia vaihtoehtoja, joilla tämä tarve voitaisiin tyydyttää. Jollei matkailijalla ole omakohtaisia kokemuksia kyseessä olevan tarpeen tyydyttämiseksi, alkaa usein ulkoinen tiedonetsintä. Tällöin matkailija ottaa käyttöönsä usein henkilökohtaisia tiedonlähteitä, kuten perheenjäseniä, sukulaisia tai ystäviä, mutta myös esimerkiksi markkinointiviestinnän lähteitä. (Ylikoski 2000, 97, 99–100.)

Riittävän vaihtoehtomäärän kerättyä matkailijalla alkaa yleensä vertailu, jossa vaihtoehdot asetetaan paremmuusjärjestykseen. Ostopäätös syntyy lopulta silloin, kun sopiva vaihtoehto on löytynyt. Ei ole myöskään poissuljettua, että sopivaa vaihtoehtoa ei yksinkertaisesti löydy tai sitä ei ole olemassa, jolloin ostopäätösprosessi voi myös pysähtyä kokonaan. Vaikka fyysinen ostotapahtuma onkin helppo ja yksinkertainen, myös sen jälkeen matkailijan kokema tyytyväisyys vaikuttaa jatkossa ostokäyttäytymiseen. (Bergström & Leppänen 2000, 98–100.)

Eräs kuuluisimmista matkapäätösprosessimalleista on Schmollin vuonna 1977 tekemä malli, joka on rakennettu aiemmin tunnettujen prosessimallien pohjalta. Schmollin teoriassa on olemassa kolmenlaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat matkailijan ostopäätösprosessiin: matkailukiihokkeet, ulkoiset tekijät ja henkilökohtaiset ja sosiaaliset tekijät. Matkailukiihokkeisiin luokituvat kaikenlainen markkinointi, mitä matkakohteeseen liittyy. Siihen kuuluvat kaikenlainen mainonta ja promootio, matkakohteesta olemassa oleva kirjallisuus, matkailuelinkeinon suosituksien ja myös muut matkailijat. Ulkoisiin tekijöihin kuuluvat luottamus matkan järjestäjän ja matkailijan välillä, kohteella oleva imago, erilaisten riskien arviointi, matkakokemukset sekä aika, raha ja muut vastaavat rajoitteet. Henkilökohtaisissa ja sosiaalisissa tekijöissä ovat vaikuttamassa henkilön omat asenteet ja arvot, sosiaaliset vaikutukset, henkilökohtaiset ominaisuudet sekä sosioekonominen asema. Myös matkakohteen ominaisuuksilla, sen imagolla ja vetovoimatekijöillä on suuri merkitys matkailijan ostopäätösprosessissa. Schmollin mallissa

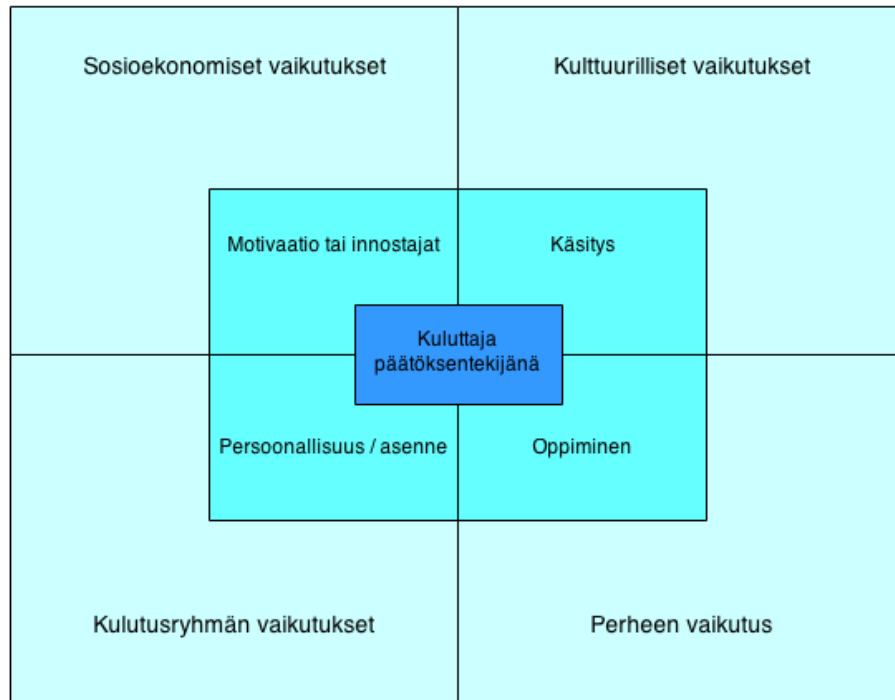
tuleekin esille se, kuinka monta muuttuvaa tekijää matkailijalla on olemassa, kun ostopäätöstä tehdään, mutta siinä ei ole huomioitu matkan jälkeen tapahtuvista asioita. (Cooper ym. 1999, 54–55.)

3.2 Kuluttajakäyttäytyminen matkailualalla

Kun tarkastellaan kuluttajan käyttäytymistä matkailualalla, Cooper (2005) muistuttaa lukuisista eri osa-alueista, jotka joudutaan ottamaan huomioon:

- Tarpeet, ostomotiivit ja päätösprosessi yhteydessä matkailuun.
- Myynninedistämisen vaikutukset.
- Mahdollisten riskien havainnointi, mukaan lukien terrori-iskujen vaikutukset.
- Erilaiset markkinasegmentit perustuen ostokäyttäytymiseen.
- Kuinka johtajat voivat parantaa markkinointimenestystä.

Koska lukuiset eri muuttujat vaikuttavat kulutuskäyttäytymiseen, ovat erilaiset mallit tai kaavat monimutkaisia eivätkä ne ole täysin yksiselitteisiä. Kulutuskäyttäytymiseen vaikuttaa myös suuresti se, millainen tuote tai palvelu on kyseessä. Näiden hankaluuksien takia on helpompaa ja käytännöllisempää noudattaa yleisiä periaatteita joidenkin tiettyjen ja tarkkojen sääntöjen sijaan. Kuviossa 1 on listattu tärkeimmät päätöksentekoon vaikuttavat muuttujat, joita käsitellään tarkemmin tässä kappaleessa. (Cooper 2005, 52.)

Kuvio 1. Kuluttajan päätöksenteon viitekehys (Cooper 2005, 53.)

Muita matkailijan kuluttajakäyttäytymisessä vaikuttavia osa-alueita ovat sisäiset ja ulkoiset tekijät. Sisäisiksi tekijöiksi voidaan luokitella kulttuurilliset, sosiaaliset, persoonalliset sekä psykologiset tekijät, ja ulkoisiksi tekijöiksi voidaan luokitella kaikki muut matkailijan ympäristössä olevat asiat. (Kotler, Bowen & Makens 1999, 181; Albanese & Boedeker 2002, 119.).

Kulttuurilliset ja sosiaaliset tekijät pitävät sisällään matkailijan omasta kulttuurista ja sosiaalisesta ympäristöstä vaikuttavat asiat, kuten ystävien tai perheenjäsenten mielipide, tai kuinka paljon matkustelu on esillä matkailijan kulttuurissa. Persoonallisiin tekijöihin kuuluvat matkailijan persoonallisuus, elämäntyyli, ikä, ammatti, taloudellinen tilanne sekä henkilön minäkuva. Psykologisiin tekijöihin kuuluu matkailijan henkilökohtaisia luonteenpiirteitä, kuten tavat, tarpeet, toimintamuodot ja kyvyt. Suurin matkailijan haluihin ja käyttäytymiseen vaikuttava asia on kuitenkin kulttuuri. (Kotler ym. 1999, 181, 186.; Bergström & Leppänen 2000, 79, 85.)

Matkailijan ulkoiset tekijät ovat myös tärkeässä asemassa, sillä niillä on vaikutus myös sisäisiin tekijöihin (Albanese & Boedeker 2002, 119). Ulkoisiin tekijöihin kuuluvat globaalit tekijät, kansalliset tekijät, median vaikutus, matkailuyritysten markkinointi sekä sukulaisten mielipiteet (Swarbrooke & Horner 1999, 65). Näistä tekijöistä erityisesti matkailijan lähipiirin

mielipiteet ja kokemukset ovat erittäin tärkeässä roolissa varsinkin silloin, kun matkakohteita valikoidaan ensimmäistä kertaa. Ei kuitenkaan ole olemassa yksiselitteisiä tapoja ja teorioita, jotka pystyisivät selittämään jokaisen matkailijan ostopäätösprosessin, vaan yksilöllisiä eroja saattaa olla hyvinkin paljon. Tämän takia matkailu- ja muiden yritysten on tärkeää analysoida asiakkaat ja saada selville ne tekijät, jotka vaikuttavat asiakkaiden ostopäätökseen. (Boxberg & Komppula 2002, 72–73; Swarbrooke & Horner 1999, 64–65.)

Globaalilla eli maailmanlaajuisella tasolla erityisesti poliittisella tilanteella on suuri merkitys matkailijan kuluttajakäyttäytymiseen. Esimerkiksi eri maiden asettamat määräykset voivat asettaa rajoituksia matkailijalle, jos vaikka tiettyyn matkakohteeseen ei saa matkustaa lainkaan. Egyptissä vuoden 2011 jälkeen maan poliittisten vaikeuksien ja terrori-iskujen takia maa on ponnistellut saadakseen matkailun uuteen nousuun. (Boxberg & Komppula 2002, 72; Kingsley 2014.)

3.3 Matkailun motivaatio

Jotta käsitys matkailijoiden syistä matkustaa saadaan selville, on tärkeää, että motivaatio ja sen painoarvo ymmärretään. Perinteinen määritelmä sanakirjasta sanalle ”motivaatio” juontaa juurensa alun perin sanasta ”motivoida”, joka tarkoittaa kiinnostuksen kiihottamista. Myös sana ”motiivi” voidaan katsoa vaikuttajana sanalle ”motivaatio”. Lukuisat eri matkailuun liittyvät kirjat, artikkelit ja tekstit hyödyntävät motivaatiota tarkastellessaan matkailijoiden kuluttajakäyttäytymistä. (Cooper 2005, 54.)

Toinen Cooperin (2005) esittelemä motivaatioteoria on McIntoshin, Goeldnerin ja Ritchien vuonna 1995 esille tuomat neljä eri motivaatiokategoriaa. Nämä kategoriat ovat seuraavat:

1. **Fyysiset motivaattorit.** Nämä motivaattorit perustuvat kehon ja mielen virkistämiseen, terveyssyihin, urheiluaktiiviteetteihin ja mielihyvään. Tämä motivaatioryhmä nähdään linkittyneenä niihin aktiiviteetteihin, jotka vähentävät jännitystä ja toisaalta myös mahdollisesti stressiä. (Cooper 2005, 56.)
2. **Kulttuurilliset motivaattorit.** Nämä motivaattorit samaistetaan haluun nähdä ja tietää lisää toisista kulttuureista, oppia lisää maan paikallisista asukkaista sekä heidän

elämäntavoistaan, musiikistaan, taiteestaan, kansantaruistaan, tanssistaan ja niin edelleen. (Cooper 2005, 56.)

3. **Ihmistenväliset motivaattorit.** Tämä motivaatiokategoria sisältää halun tavata uusia ihmisiä, perheenjäseniä tai sukulaisia ja etsiä uusia ja erilaisia kokemuksia kuin mitä kotiooloissa koetaan. Matkustaminen on niin sanotusti eskapismia päivittäisistä, rutiinomaisista ihmissuhteista ystävien, naapureiden tai muiden kotiooloissa olevien ihmisten kanssa. (Cooper 2005, 56.)
4. **Status ja arvovaltaiset motivaattorit.** Tämä neljäs ja viimeinen motivaatiokategoria sisältää halun kehittää itseään. Tällaisia tapoja ovat muun muassa itsensä kehitys, egon parantaminen ja kohennus sekä aistillinen hemmottelu. Kyseiset motivaattorit ovat kytköksissä myös haluun näyttää ja korostaa itseään muille henkilökohtaisen egon kohottamiseksi. Tähän kategoriaan sisältyy myös henkilökohtainen kehitys harrastusten ja oppimisen kannalta. (Cooper 2005, 56.)

3.4 Maslowin tarvehierarkia

Ehkäpä tunnetuin motivaatioteoria on Abraham Maslowin vuonna 1943 esittelemä psykologinen teoria (Maslow 1943). Kyseisen motivaatioteorian suosion on arveltu johtuvan muun muassa siitä, että se on helposti ymmärrettävä ja yksinkertainen. Maslowin tarvehierarkia muodostuu yhteensä viidestä eri kerroksesta: *fysiologiset tarpeet, turvallisuuden tarve, yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarve, arvonannon tarve* sekä *itsensä toteuttamisen tarve*. Maslow argumentoi, että mikäli yksikään tarpeista ei ole tyydytetty, alin kerros eli fyysiset tarpeet dominoivat yksilön käyttäytymistä. Jos fyysiset tarpeet ovat tyydytettynä, ei yksilö ole enää motivoituneena fyysisten tarpeiden takia, vaan motivaation dominoiva osa siirtyy seuraavan kerrokseen eli turvallisuuden tarpeeseen. (Cooper 2005, 54.)

Kuvio 2. Maslowin tarvehierarkia (Cooper 2005, 54.)

Maslow painotti, että hänen teoriansa motivaatiota kohtaan on holistinen eli kokonaisvaltainen ja dynaaminen. Näin ollen hän väittää, että teoriaa voidaan soveltaa työelämään ja vapaa-aikaan. Maslowin mukaan hänen esittelemänsä tarvetasot ovat yleismaailmallisia ja synnynnäisiä jokaiselle, mutta vaikka kyseessä onkin ihmisen vaistonvaraisia ominaisuuksia, ympäristö voi muuttaa, tehostaa tai rajoittaa niitä. Maslow totesi myös, että vaikka kaikki hänen teoriansa tarpeet ovat synnynnäisiä, vain fyysisiä tarpeita tyydyttävät tekijät ovat oppimattomia. Näin ollen ihminen oppii muut tarpeet teoriassa esitellyt tarpeet kasvaessaan. (Cooper 2005, 54-55.)

- *Fysiologiset tarpeet* koostuvat ihmisen elimistön perustarpeista kuten nälkä, jano ja lepo.
- *Turvallisuuden tarve* koostuu turvallisuudesta, pelottomuudesta ja huolettomuudesta.
- *Yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarve* koostuu yhteenkuulumisesta, kiintymyksestä ja rakkauden antamisesta ja saamisesta.
- *Arvonannon tarve* koostuu itsetunnosta sekä arvostuksesta ja kunnioituksesta muita kohtaan.

- *Itsensä toteuttamisen tarve* koostuu nimensäkin mukaisesti itsensä toteuttamisesta. (Cooper 2005, 54.)

Vaikka Maslowin tarvehierarkiateoria on laaja-alaisesti tunnettu ja suosittu, ei se kuitenkaan vastaa kaikkiin kysymyksiin ja sitä on myös kritisoitu. Cooper luettelee muutamia epäkohtia: hänen työstään ei käy selkeästi ilmi, miksi ja millä perusteella viisi perustarvetta on valittu sekä miten ja millä perusteella ne on laitettu järjestykseen. Maslowin mallin reliabilisuus on myös kyseenalaistettavissa, sillä minkäänlaista kliinistä tarkkailua tai tieteellistä koetta ei tehty tukemaan teoriaa. Myös validiteetti on arveluttava, sillä Maslow ei koskaan yrittänyt käsitellä aihetta syvällisemmin. (Cooper 2005, 55.)

Cooper ei lainkaan ole ainut tutkija, joka on ilmaissut kritiikkinsä Maslowin tarvehierarkiaa kohtaan. Neher toteaa teorian olevan lähtökohdiltaan hyvä, mutta ehdottaa muutamia kehittämiskohteita. Esimerkiksi Maslow ei käsittele sitä, että pitkällä ajanjaksolla teorian alempien kerrosten tarpeellisuus voisi vähentyä suhteessa ylempien kerrosten tarpeellisuuteen. (Nether 1991, 110.) Tämän lisäksi Maslow käsiteli pelkästään poikkeuksellisia henkilöitä, kuten Albert Einsteinia, ja tutkimusjoukko koostui osittain Maslowin tuttavapiiristä (Maslow 1987, 62–72).

Cooperin mukaan matkailualan kirjailijat ovat lainanneet Maslowin hierarkiaa laaja-alaisesti lähinnä sen takia, koska se on antanut kätevän viitekehyksen, jota on myös suhteellisen helppo soveltaa. Tarvehierarkiamallia katsellessa saa kuitenkin mielikuvan, että ihmisen toiminta on ennakoitavissa ja odotettavissa, joka vastaa paljon behavioristien perinteistä psykologianäkemyksestä verraten aavistamattomaan näkökulmaan. Cooper arvioi myös, että tarvehierarkiamallin suosiota selittää osittain myös se, että se voidaan ymmärtää moraalisella tasolla. Näin ollen sopivien olosuhteiden vallitessa ihmisen voidaan olettaa kasvavan materialismista pois ja tullen siten kiinnostuneemmaksi ylempien kerrosten asioista. (Cooper 2005, 55.)

3.5 Työntövoimatekijät

Matkailun työntövoimatekijöillä tarkoitetaan teoriaa, jolla pyritään selvittämään matkailijan motiivia lähteä matkalle (Järviluoma 1994, 32). Työntövoimatekijät vaihtuvat matkailijan sisäisten ja sosiaalisten tarpeiden mukaan, ja ne muodostuvat lopulta niistä pürteistä, jotka

rohkaisevat matkailijaa lähtemään matkalle. Näiden lisäksi esimerkiksi henkilön kiinnostus voi toimia työntävänä tekijänä. Matkustus perustuu pohjimmiltaan haluun saada piristystä ja vaihtelua arkeen. Muita erilaisia työntäviä tekijöitä on mukavuudenhalu, hengelliset syyt, seksuaalisuuteen liittyvät asiat sekä myös kouluttautuminen. (Burns 1999, 42.; Vuoristo 2002, 28–29, 34.)

Työntövoimatekijöitä on lukuisia, mutta niistä ilmeisimpiä ovat muun muassa matkailijan asuinympäristö, väestö, kulttuuri, poliittiset olot sekä maantieteelliset tekijät. Yleisesti ottaen matkailija haluaa matkustaa kohteeseen, joka on ominaisuuksiltaan poikkeava totuttuun kotiympäristöön. Kulttuuriympäristö, ilmasto ja sääolot ovat yleisesti ottaen tärkeässä roolissa, ja etenkin kohteen säällä on usein merkitystä. Tämän takia kylmien ilmastojen maissa asuvat matkailijat yleensä valitsevatkin matkakohteekseen aurinkoisen ja lämpimän maan. Myös kohteen harrastusmahdollisuudet voivat olla matkan työntövoimatekijöinä, ja esimerkiksi ystävä voi matkustaa sen perusteella Keski-Eurooppaan. (Vuoristo 2002, 29; Järviluoma 1994, 35–36.)

Vaikka nykypäivänä länsimaalaisten ihmisten vapaa-ajan määrä on lisääntynyt entisestään, ei sen yksistään voida todeta olevaan motivaationa matkan tekemiseen. Matkan toteuttaminen riippuu myös poliittisista olosuhteista sekä matkailijan henkilökohtaisesta elintasotekijöistä, ja molempien on oltava tarpeeksi korkealla jotta matka voidaan toteuttaa. Kun henkilön muut tarpeet ovat toteutuneet, pystyy hän käyttämään tulojansa matkustamiseen. Loppujen lopuksi matkaaajan kotimaan poliittiset olosuhteet määräävät paljon sen, käykö matka toteen vai ei. (Vuoristo 2002, 28, 32, 35; Pääkkönen & Hanifi 2012.)

3.6 Vetovoimatekijät

Matkailun vetovoimatekijöillä tarkoitetaan erilaisia perusteluita, joiden mukaan matkakohde valitaan. Määritteenä vetovoimatekijöissä korostuvat maantieteelliset seikat ja niihin liittyvät tiettyyn matkakohteeseen kuuluvat elementit. Niillä tarkoitetaan myös erilaisia ominaisuuksia, jotka lisäävät matkan houkuttelevuutta kohteesta kiinnostuneille. Niiden kautta myös muodostuu matkaaajan mielikuva ja imago jo ennen matkaa. Matkakohteen vetovoimassa elämyksillä on merkittävä osuus, ja ne ovatkin yksiä tärkeimmistä vetovoimatekijöiden ulottuvuuksista. Vetovoimatekijöitä pyritään käyttämään hyödyksi myös matkailumarkkinoinnissa, ja yleisesti käytössä olevia aiheita ovat muun muassa ilmasto, historia, maisema, harrastemah-

dollisuudet, ohjelmapalvelut, tapahtumat, hintataso ja saavutettavuus. Myös matkakohteen paikalliskulttuuri on tärkeässä osassa vetovoimatekijöitä tarkastellessa. (Aho 1994, 183; Kauppila 2001, 128; Vuoristo 1994, 22; Järviluoma 1994, 39–40.)

On otettava myös huomioon se, että matkailijan oma elämäntilanne ja -tausta on myös vaikuttamassa vetovoimatekijänä, jonka takia syntyy yksilöllisiä eroja. Tämän takia ei ole lainkaan mahdotonta, että toista kiinnostavat seikat ovat toiselle epäkiinnostavia, vaikka matkailupalveluiden erilaisuus ja monipuolinen tarjonta onkin yleisesti nähty positiivisesti. Matkakohteissa voi kuitenkin olla selkeästi negatiivisia ominaisuuksia, kuten esimerkiksi turisteihin kohdistunut viha, luonnon saastuminen, korkea hintataso tai huono palvelu. (Paajanen 1994, 217; Järviluoma 1994, 41.)

Matkakohteen vetovoimatekijöitä voidaan luokitella ydinvetovoimaisuuteen ja kehysvetovoimaisuuteen. Ydinvetovoimaisuus tarkoittaa nimensä mukaisesti lähinnä matkaaajaa kiinnostavan asian ytimen ympärille, mutta toisaalta yhdessä matkakohteessa tällaisia ydinvetovoimia voi olla useita. Ydinasioina on muun muassa erikoispalvelut, itsensä kehittämisen mahdollisuus, kulttuuri, historialliset kohteet ja luonto. (Aho 1994, 179–180.)

Suurissa matkakohteissa ja kaupungeissa saattaa olla hyvinkin lukuisia eri ydinvetovoimatekijöitä, jotka houkuttelevat matkailijoita paikan päälle. Tällaisia matkakohteita on yksinkertaista tunnistaa tutkimalla erilaisia tilastoja, erityisesti kävijämääriä. (Aho 1994, 180.)

Kehysvetovoimaisuus pitää sisällään erilaisia palvelustyyppisiä, jotka helpottavat matkakohdeissa vierailua. Tavanomaisia kehysvetovoimatekijöitä ovat muun muassa majoitus- ja ravitsemispalvelut sekä liikennepalvelut. (Aho 1994, 179.)

Matkailijan kokema elämys voi olla henkilöstä ja kohteesta riippuen pientä tai suurta, mutta kaiken kaikkiaan se on tärkeässä roolissa matkakohteen vetovoimaisuuden ymmärtämisen kannalta. Myös kohteen aitoudella on merkitystä, ja tämän takia alkuperäisyydellä ja keinotekoisella ulottuvuudella kartoitetaan sitä, onko kohde vastannut omia odotuksia ja imagoa. Matkakohteen imagolla ja maineella on myös suora vaikutus siihen, millaisia ovat matkajaajan motivaatiot tai tavoitteet matkaan liittyen. Tämän takia onkin oleellista, että kohteiden markkinoinnissa otetaan huomioon nämä seikat. On myös mahdollista, että matkakohde voi kärsiä, jos sinne lisätään elementtejä, mutta se voi myös lisätä kiinnostustaan tällä tavalla. (Aho 1994, 171-180.) Esimerkiksi Ranskan pääkaupungin Pariisin ulkopuolella sijaitseva Disneyland Paris on rakennettu lähes tyhjästä, jolloin se on luonut täysin uudenlaisen vetovoimaisuuden.

man ja matkakohteen. Näin ollen Disneyland Paris on erittäin riippuvainen keinotekoisesta vetovoimatekijästä, mutta niitä voi olla myös useampia.

Matkakohteiden kantokyky asettaa rajoituksia matkailijamäärien lisääntymiseen, eikä matkakohteen kasvu voi myöskään jatkua loputtomiin. Jokaisella matkakohteella on olemassa taloudellinen, sosiaalinen, ympäristöllinen ja fyysinen kantokyky, jotka viimeistään hidastavat kasvua. Kantokykyjen ylittyessä tulee ilmenemään ongelmia jokaisella osa-alueella. Myös kohteen laajentaminen tai uudistaminen voi olla riski, sillä sen vetovoimatekijät voivat muuttua tai heikentyä, jolloin myös matkailijan kiinnostus kohteeseen voi laskea. (Kauppila 1994, 63.; Aho 1994, 171–185.)

Menestyksekkään ja kannattavan matkakohteen ylläpidon aikaansaamiseksi on kuitenkin erittäin tärkeää, että sen vetovoima pysyy korkeana. Kestävän kehityksen periaatteet ja tunnusmerkistö on myös tarpeellista pitää mielessä, kun suunnitellaan matkakohteen tulevaisuutta. (Aho 1994, 182.)

3.7 Attraktiot

Paikkaan sidottuja kohteita tai tapahtumia, joilla on itsessään vetovoimaa, kutsutaan attraktioiksi. Ne ovat määritelty tarkoin liittyen johonkin tiettyyn aikaan tai paikkaan, ja niitä voidaan pitää eräitä tärkeimmistä matkailun osa-alueista. Attraktiot ovat usein matkailijan suurimpia motivaatioita matkustaa, ja ne voidaan jaotella kahteen eri ryhmään: ensisijaisiin ja toissijaisiin attraktioihin. Ensisijaisiin attraktioihin lukeutuvat matkakohteet, joissa oleskelun suurin osa matkasta, ja toissijaisiin attraktioihin lukeutuvat kohteet, joissa vietetään osa matkasta. (Swarbrooke 2001, 5; Aho 1994, 177.)

Matkailuun liittyvistä attraktioista on tehty erilaisia viitekehyksiä, ja attraktioita voidaan myös lajitella neljään eri kategoriaan: *ihmisten valmistamiin rakennuksiin, luonnonelementteihin, rakennuksiin, joita ei ole rakennettu matkailijoita varten, sekä matkailijoita houkutteleviin vetovoimatekijöihin*, kuten esimerkiksi tapahtumat tai rakennelmat. (Swarbrooke 2001, 5.)

Attraktioita pystytään jakamaan myös tapahtuma- ja kohdeattraktioihin. Tapahtumaattraktioissa keskitytään nimensäkin mukaisesti lähinnä tiettyyn tapahtumaan, festivaaliin tai

urheilutapahtumiin, kun taas kohdeattraktioissa matkailijan suurin motivaatio matkustamiseen on nimenomaan matkakohde. (Aho 1994, 39.)

4 IBIZA

Aamuun asti kestäviä juhlia, hiekkarantoja ja merta – Ibiza on kaikkea tätä ja paljon muuta-kin niille, joilla on taipumus juhlia tuhansien muiden klubikävijöiden kanssa tässä elektronisen tanssimusiikin pyhällä maalla ja San Antonion maailmankuuluissa auringonlaskubaareissa. Ibiza sijaitsee välimerellä ja se on osa Espanjaa, ja siellä asuu noin 130 000 asukasta. Siellä on myös Dalt Vila, joka on luokiteltu Unescon maailmanperintökohteeksi. (Lonely Planet, 2015.)

Ibiza on pieni saari. Se on noin 25 kilometriä leveä ja 45 kilometriä pitkä, ja paikallisia asukkaita siellä on reilu 100 000. Saarella on kolme kaupunkia, joihin asutus on keskittynyt: pääkaupunki Ibiza Town, San Antonio sekä Santa Eulalia. (Eric 2007, 35.)

4.1 Matkailu

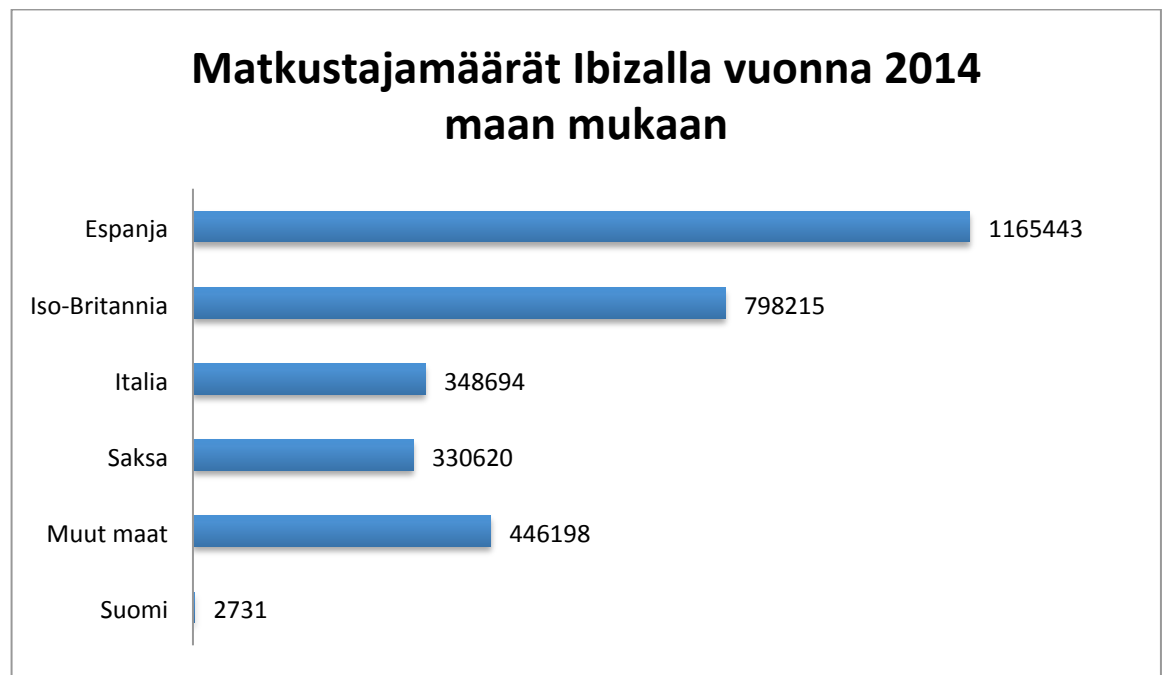
Baleaarit ovat yksi suosituimmista matkakohteista Espanjassa ja yksi vierailuimmista kohteista Euroopassa. Välimerellä sijaitseviin saariin kuuluvat Mallorca, Menorca, Ibiza, Formentera ja Cabrera ovat helposti saavutettavissa ympäri Eurooppaa, ja pisimmilläänkin sinne lentää eri maiden pääkaupungeista enintään neljässä tunnissa. Kaiken kaikkiaan näillä saarilla on kokonaispinta-alaa 5040 neliökilometriä ja 1428 kilometriä rantaviivaa. (Garín-Muñoz & Montero-Martín, 2007, 1.)

Baleaarisia saaria on yleisesti pidetty perinteisenä esimerkkinä toisen sukupolven eurooppalaisena massaturismikohteena matkailukirjallisuudessa. Nämä välimeren saaret nostattivat suosiotaan 1960-luvulla ja niihin kehittyi matkailumonokulttuuri. Matkailun räjähdysmäinen kasvu muutti saaret maalaismaisemista eräistä Espanjan rikkaimmista alueista. Nykypäivänä Baleaaristen saarten bruttokansantuote on samalla tasolla Euroopan keskitasoon ja jopa espanjalaista keskitasoa korkeammalla. (Garín-Muñoz & Montero-Martín, 2007, 1.)

Baleaaristen saarten riippuvuus matkailusta on myös sen yksi suurimmista haasteista. Saarilla on yksi suurimmista turistimääristä asukkaita kohden 11:sta matkailijalla vuodessa, joka on 14 kertainen määrä paikallisiin asukkaisiin verrattuna. Taloudellisesta näkökulmasta katsasteltuna matkailulla on noin 85 prosentin osuus koko bruttokansantuotteesta. Äärimmäinen

riippuvuus matkailijoista on ongelmallista, sillä matkailutulot ovat hyvin kausiriippuvaisia, ne aiheuttavat epäsäännöllisyyttä saarien infrastruktuuriin, aiheuttavat huolia ympäristön kannalta ja ylipäättään voivat muuttua suurestikin globaalien ja paikallisten trendien takia. (Garín-Muñoz & Montero-Martín, 2007, 1.)

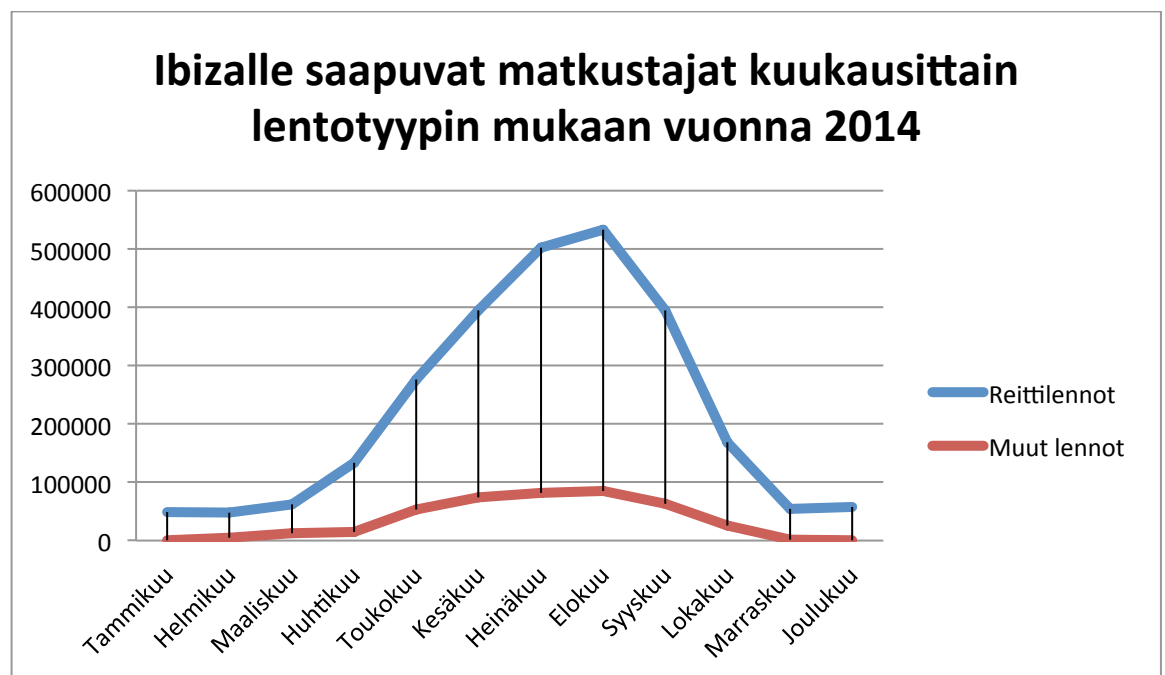
Suomalaisten matkailijoiden keskuudessa Ibiza ei ole kovin suosittu. Kuviossa 3 näkyy, kuinka vuonna 2014 saarelle saapui vuonna 2014 lentämällä yhteensä 2731 suomalaista matkailijaa. Yhteensä saarelle saapui lentoteitse 3 091 901 matkailijaa, ja 58,8 prosenttia matkailijasta oli 25–44 vuotiaita. Vain 17,9 prosenttia oli alle 25-vuotiaita. Liitteestä 2 löytyvät tarkennetut tilastot. (Govern de les Illes Balears 2015 38, 80.)

Kuvio 3. Matkustajamäärät Ibizalla vuonna 2014 maan mukaan (Govern de les Illes Balears 2015, 38)

Ibiza on suosittu matkakohde etenkin brittiläisten nuorten keskuudessa, ja sillä on kansainvälisesti tunnettu maine yöelämästään, villoista bileistä ja helposta saatavista laittomista aineista. Historiallisesti katsottuna Ibizan talous on suuresti riippuvainen kaupallisesta DJ:den ja yökerhojen promootiosta sekä huumemarkkinoista. Ibizan kausiluonteisuus on myös nähtävissä kuviossa 4. Ibiza on lähes unohtumattomalla tavalla jäänyt brittiläisten nuoren mieleen tanssimusiikin, alkoholin, huumeiden ja seksin takia. (Briggs & Turner 2012, 1.)

Vielä 1960-luvulla Ibizalla ei ollut juuri lainkaan hotelleja tai muita majoituspalveluita, vaan pelkästään muutamia paikallisten asukkaiden majataloja, jotka olivat riittäviä majoittamaan harvoja matkailijoita. Ulkomaalaisten sijoittajien jäljiltä saarelle alettiin rakentamaan moderneja hotelleja, ja 1960-luvun lopulla se oli kuin lähes mikä muu tahansa massaturismikohde. Kun se alkoi kasvamaan vuoden 1960-tienoilla, seuraavana seitsemänä vuotena saarelle rakennettiin lähes jokainen sen nykyhetken majoituspalveluista. Siitä lähtien, huolimatta maailmanlaajuisesta kriisistä vuodelta 1974 ja kansalliskriisistä vuodelta 1979, Ibizan matkailusta on muodostunut yksi sen tärkeimmistä taloudellisista vaikuttajista. (Lanfant, M.-F, Allcock, Bruner, & International Sociological Association 1995, 159–160.)

Kuvio 4. Ibizalle saapuvat matkustajat kuukausittain lentotyypin mukaan vuonna 2014 (Govern de les Illes Balears 2015, 39).

4.2 Yöelämä

Vaikka Ibiza on pieni saari, siellä on erittäin paljon yökerhoja. Ehkäpä kuuluisimpia ja suosituimpia näistä ovat Space Ibiza, Pacha Ibiza, Amnesia, Ushuaia, DC10 ja Sankeys Ibiza. Näistä jokainen on myös sijoittunut hyvin DJ Magazinen arvostetussa maailman top 100 yökerhot-äänestyksessä, ja peräti neljä kymmenestä maailman parhaimmasta yökerhosta sijaitsee Ibizalla. Space Ibiza on pitänyt kärkisijaa itsellään lukuisia kertoja, ja se pitääkin tällä het-

kellä hallussaan maailman palkituimman yökerhon titteliä. (Ibiza Spotlight S.L. 2015; DJ Mag.com Ltd 2015.)

Vuonna 1987 brittiläis-DJ Paul Oakenfold matkusti Ibizan saarelle juhlimaan syntymäpäiviään muutaman ystävänsä kanssa. Tällä matkalla he menivät ensimmäistä kertaa erälle saaren yökerhoista nimeltään Amnesia. Paul kuvaili kokemustaan täysin erilaiseksi mitä hän oli koskaan kokenut yökerhoissa käydessään, ja hänen mukaansa tähtien alla tanssiminen ja täysi vapaus oli jotain täysin uutta. Silloin DJ-pöydän takana oli paikallinen DJ Alfredo, joka Paulin mukaan miksasi täysin erilaisia musiikkilajeja keskenään. Silloiselle lontoolaiselle kaveriporukalle tällainen vapaa ja luova yhteishenki oli jokseenkin uskomatonta. Paul kommentoikin, että mikäli joku olisi vuonna 1987 soittanut lontoolaisessa yökerhossa samanlaista musiikkia, mitä hän kuuli Ibizalla, olisi yleisö todennäköisesti buuannut ja heitellyt pulloja DJ:n päälle. Ibizalla tunnelma oli kuitenkin taianomainen ja yökerhoissa kävijät olivat innoissaan. (Elba & Bridger 2012.)

Oakenfoldin kokema Ibizan-reissu oli täysin uudenlainen baleaarinen yökerhokokemus, josta he halusivat ottaa vaikutteita mukaansa Lontooseen. Määrätietoisena pojat alkoivat järjestämään omaa klubi-iltaansa Shroomia vuonna 1987. Paikkana oli Etelä-Lontoolainen kellari, joka muutamassa kuukaudessa nosti itsensä lontoolaisten nuorten tietoisuuteen. Täydellisenä kontrastina muille yökerhoille 80-luvun lopun Lontoossa Shroomiin oli tervetullut kuka tahansa. Monien mielestä Shroom onkin asettanut pohjapiirustuksen modernille yökerhokulttuurille. (Elba & Bridger 2012.)

Suomalaiset baarit ja yökerhot ovat lähestulkoon aina samanlaisia, ja suomalainen yöelämäkulttuuri on hyvin erilainen verrattuna Ibizaan. Yökerhoja voidaan kategorisoida *rentoihin*, *trendikkäisiin* ja *yliampuihin*. (Eric 2007 18–19.) Suurin osa suomalaisista yökerhoista voidaan luokitella *rentoihin* yökerhoihin; suomalaisissa yökerhoissa ei ole juurikaan esimerkiksi pukukodeja tai muuten kriteerisointia yökerhojen ovilla ikärajaa lukuun ottamatta. Ericin (2007, 19) mukaan rennon yökerhon tunnusmerkit täyttyvät, kun esimerkiksi vaatevalinnat ja ulkonäkö eivät juurikaan ole ongelmaksi, ja yökerho tarjoaa musiikkia, alkoholia sekä pienen yleisön. Ihmiset eivät lähde tällaisten yökerhojen takia Ibizalle. Tosin myös Ibizalla esimerkiksi pukukoodit ovat selkeästi löysemmät, eikä ole lainkaan mahdotonta nähdä tanssikansaa yökerhojen sisällä shortseissa, t-paidoissa ja sandaaleissa.

Ericin (2007, 19) mukaan *trendikkään* yökerhon tunnusmerkit täyttyvät, kun musiikin, alkoholin ja pienimuotoisen yleisön lisäksi yökerhossa on tarkempi valikointi asiakkaiden suhteen. Viimeisenä Ericin (2007, 20) luokitteluna ovat *ylämpuavat* yökerhot. Hyvä esimerkki tällaisesta on esimerkiksi edesmennyt Studio 54, jonka maine on edelleen mystinen ja koskematton muihin yökerhoihin verrattuna. 80-luvun alkupuolelle asti toiminut, New Yorkissa sijainnutta yökerhoa pidettiin sen ajan maailman parhaana yökerhona. Myös nykypäivänä esimerkiksi Ibizalla ja Las Vegasissa on olemassa yökerhoja, joita voidaan luokitella samalla lailla kuin Studio 54. Kekseliäisyys ja armoton tinkimättömyys kaikissa yökerhon eri osa-alueissa pitävät yökerhojen maineen yllä ja menestyksekkäänä vuodesta toiseen.

Yökerhojen välinen kilpailu on kiristynyt vuosi vuodelta ja etenkin Ibizalla, joka on vahvasti sesonkipainotteinen, yökerhokävijöiden lojaalisuus ja samojen asioiden tekeminen vuosi vuoden perään on harvinaisempaa. Ibizalle elektronisen tanssimusiikin perässä matkaava halua usein nähdä ja kokea kaiken rajoitetun lomansa aikana. Saarelle saapuu lentoja päivittäin, joten vaihtuvuus on saarella suurta. (Eric 2007, 38.) Heti lentokentältä ulos astuttaessa ei voi olla huomaamatta jättimäisiä mainoskylttejä eri yökerhojen tapahtumista ja klubi-illoista. Kaduilla ja rannalla käveltäessä ei myöskään voi olla kohtaamatta eri PR-tiimejä, jotka mainostavat eri klubi-illoja ja myyvät lippuja sekä jakavat alennuskuponkeja ja –rannekkeita.

Ibizan yökerhot ja sen alakulttuuri ovat saaneet vuosien saatossa todellisen juhlasaaren maineen, eikä ole lainkaan ihme, että yökerhojen täytyy panostaa ja uudistaa itseään vuosi vuodelta. Tämä selittää esimerkiksi sen, että yökerhojen sisäänpääsymaksut ovat melkein pä samman hintaisia kuin konserttiliput. Muun muassa yökerho Pacha veloittaa sisäänpääsymaksusta 50–80 euroa per ilta, aivan kuin jokainen ilta olisi konsertti tai festivaali. (Eric 2007, 38.)

Hurja hintojen nousu on saanut myös yökerhoissa soittavien DJ:den huomion. Vuonna 2014 brittiläinen tuottaja-DJ Paul Oakenfold kertoi Newsbeat-lehdelle, että hintojen suuri nousu on pilannut saaren taian. Paul kommentoi myös, että hänen mielestään yökerhot veloittavat kävijöiltä liian paljon rahaa, vaikka näin ei tarvitsisi olla. (Garvan 2014.)

Kolmasosa suositusta Swedish House Mafia –kokoonpanosta tunnettu ruotsalainen DJ Steve Angello on käynyt Ibizalla yli 10 vuotta, ja myöntää myös asioiden muuttuneen. Hänen mukaansa aiemmin Ibizalla tutustui paljon uudenlaiseen musiikkiin, kun taas nykyisin se keskittyy suuriin nimiin ja lipunmyyntiin. BBC:n toimittajan haastattelema turisti oli samaa mieltä. Turistin mielestä kaikesta on tullut viime vuosina kalliimpaa, lipuista, juomista, yökerhoista ja

niin edelleen, mutta siitä huolimatta se ei estänyt häntä suunnittelemasta jo seuraavan vuoden reissua. Vaikka Ibizalle voi matkustaa suhteellisen halvalla ja majoittumisenkaan ei ole kovin kallista, siellä oleminen käy kukkarolle. Yökerhojen pääsyliput voivat maksaa jopa 70 euroa, ja juomien hinnat lähtevät 15 eurosta ylöspäin. (Garvan 2014.)

Erään Ibizan suurimpien yökerhojen Pachan musiikillinen johtaja Steve Hulme perusteli kuitenkin hintojen nousun olevan linjassa minkä tahansa muun matkakohteen kanssa, joka joutuu tienaamaan koko vuoden matkailutulot lyhyessä ajassa. Hänen mukaansa yökerhot eivät nosta hintoja vain siksi, koska ne pystyvät, vaan sen takia koska yökerhoilla on ympärivuotisia kuluja ja liiketoiminta täytyy pitää kannattavana. (Garvan 2014.)

Angellon mukaan tämä johtuu siitä, että kaikki saarella toimivat yökerhot toimivat melko samalla tavalla. Viisi-kuusi vuotta sitten Ibizalle matkannut teknomusiikin ystävä meni Spaceen ja housemusiikin ystävä Pachaan, ja muiden genrejen ystävät menivät saaren muihin yökerhoihin. Garvanin mukaan DJ:istä on tullut huomion keskipiste viime vuosien aikana, ja he ovat nykypäivän rocktähtiä. (Garvan 2014.)

Oakenfold sanoo, että se on yksi tärkeimmistä syistä siihen, miksi yökerhojen hinnat ovat olleet rajussa nousussa. Hän vertaakin tilannetta esimerkiksi jalkapallojoukkue Manchester Unitediin: jos kannattaa omaa joukkuettaan ja haluaa sen olevan täynnä taitavia tähtipelaajia vuosi vuoden perään, täytyy kannattajien mennä katsomaan pelejä ja ostaa liput. Oakenfoldin mukaan samanlainen efekti on tullut Ibizalle. (Garvan 2014.)

Pachan musiikillinen johtaja Hulme sanoo myös, että nykyisin DJ:illä on paljon enemmän valtaa. Hänen mukaansa vielä muutamia vuosia sitten ihmiset kävivät Pachassa ja muissa Ibizan yökerhoissa püittaamatta siitä, kuka oli DJ:nä, mutta nykyisin DJ:t ovat poptähtiä eivätkä yökerhot voi enää pyöriä pelkästään talon omien, residentti-DJ:den kanssa. (Garvan 2014.)

Ibizan mainetta levitti entisestään vuonna 1997 televisio-ohjelma Ibiza Uncovered. Halvat lennot lämpimiin paikkoihin, kuten Ibizalle, Mallorcalle ja Malialle, houkuttelivat ihmisiä lähemmään lomalle päämääräisenä tarkoituksenaan kokemaan niiden kuuluisa yöelämä. Ibiza Uncoveredin ja muiden populaarikulttuurissa esillä olleiden ohjelmien ansiosta niiden suosio kasvoi kasvamistaan. (Elba & Bridger 2012.)

4.3 Omia havaintojani Ibizalta

Kävin Ibizalla vuoden 2015 heinäkuun alussa ja kerron tässä kappaleessa omista havainnoistani tältä matkalta. Olin tekemässä työharjoitteluani Amsterdamista, ja pitkän ajan haaveenaani on aina ollut tällä saarella vierailu, joka on kuitenkin aina jäänyt vain suunnitteluvaiheelle. Tein kuitenkin lopullisen päätöksen vuoden 2014 lopulla, kun työharjoittelupaikkani oli järjestynyt.

Suomesta ei ole juurikaan suoria lentoja Ibizalle, ja tämänhetkisenä matkanjärjestäjänä ainoastaan Finnmatkat järjesti kesäsesonkina 2015 valmismatkoja, mutta jatkosta ei ole tietoa. Matkustaminen saarelle ei siis ole niin yksinkertaista, mikä selittää myös suomalaisten matkajien vähyyden. Lensin Amsterdamista halpalennoilla pilkkahintaan, ja menopaluu lennolle minulla tuli hintaa vain reilut 80 euroa. Olimme reissussa melko suurella porukalla, ja vuokrasimme huoneiston, joka tuli myös melko halvaksi: maksoin neljästä yöstä yhteensä noin 200 euroa.

Heti saarelle saavuttuani lentokentällä tuli vastaan jättimäiset mainostaulut ja julisteet joissa mainostettiin suuresti eri yökerhojen klubi-iltoja. Jo lentokentällä monet promootiotyöntekijät antoivat mukaani erilaisia esitteitä, julisteita ja rannekkeita, joilla saisin alennusta tiettyihin klubi-iltoihin. Olin ällikällä lyöty, sillä tiesin että saarella on maine konemusiikin Mekkana, mutta en olettanut sen näkyvän näin suuresti heti koneesta astuttuani. Ottaessani taksin hotellille myös moottoritien piennar oli täynnä jättimäisiä mainostauluja ja tyylikkäitä julisteita toinen toisensa perään. Kilpailun täytyi olla todella kovaa.

Huoneistohotellille saavuttuani sen vastaanottoon saapui minun lisäksi jatkuvalla syötöllä 5–10 hengen kaveriporukoita, mies- ja naispuoleisia, suurimmaksi osaksi brittiläisiä. Ihmisiä saapui samaa tahtia kuin heitä lähti pois. Oli melko päivän selvää, että käyttöaste tällä kahden tähden hienostohotellilla oli huipussaan, ja mikäli haluaisi varata huoneen nyt, joutuisi maksamaan melko suuren summan.

Konemusiikki on Ibizalla vahvasti läsnä. Sitä kuuluu takseissa, kaduilla, kaupoissa, hotellin altaalla ja ravintoloissa. Melkein jokaisessa kadunkulmassa on erilaisia lipunmyyntipisteitä eri yökerhoihin, joiden hinnoissa on myös hieman eroa. Huoneistohotellimme aulassa oli myös erillinen lipunmyyntipiste, josta pystyi ostamaan suoraan lippuja eri klubeille suoraan. Silmäni pisti myös se, että hotellissamme ei mainostettu lainkaan muita aktiviteetteja tai nähtä-

vyyksiä – klubeja oli pilvin pimein ja kaikkien niiden kokeminen yhden loman aikana on mahdotonta.

Huoneistohotellissamme majoittuneet olivat selkeästi kaikki saman asian perässä: pitämässä hauskaa, tanssimassa ja käymässä yökerhoissa. Asiakkaiden ikäjakauma koostui noin 25–45 vuotiaista. Hotellin uima-altaalla alkoi joka päivä klo 12:00 allasbileet, jolloin musiikki lähti silloin soimaan sen verran lujalla, että se kuului myös huoneistoihin sisälle vaikka ovet ja ikkunat olisivat kiinni. Hotellin asukkaita tämä ei tietenkään haitannut, vaan pikku hiljaa parvekkeille alkoi ilmestymään juuri heränneitä ihmisiä, ja hiljalleen siirryttiin altaalle tanssimaan ja ottamaan aurinkoa. Tämä toistui viikon jokaisena päivänä.

Kahden tähden hotellissa oleskelu oli halpaa, mutta melko nopeasti huomasin sen, että liiketoimintamalli oli samantyylinen kuin halpalentoyhtiöillä. Kaikenlainen pieni ekstra maksoi melko paljon; esimerkiksi altaalla olevista aurinkotuoleista joutui maksamaan 12 euron vuokran, langattoman Internet-yhteyden käytöstä 7 euroa päivä ja niin edelleen. Näin ollen monet tyytyivätkin pelkästään seisokeluun tai muuten vaan omalla parvekkeella istumiseen – loppujen lopuksi musiikki kuului selkeästi myös siihen.

Hotellin allasbaareissa, rantapubeissa ja ravintoloissa hintojen vaihtelevuus oli erittäin suurta. Etenkin hotellin ja yökerhojen läheisyydessä hintataso oli huomattavasti korkeammalla verrattuna muihin paikkoihin. Rannalla makoillessa ei voinut olla törmäämättä erilaisiin promootiotyöntekijöihin, jotka möivät lippuja eri klubien illoille. Aluksi se oli hieman hämmentävääkin, mutta siihen tottui nopeasti. Suurin osa tällaisista työntekijöistä on ulkomailta matkustaneita kausityöntekijöitä, ja törmäsimme myös yhteen suomalaisnuoreen, joka oli tullut paikan päälle muutamaksi kuukaudeksi tekemään hommia. Kaiken kaikkiaan suomalaismatkalijoihin en törmännyt oikeastaan yhtään.

Suomalaiskausityöntekijän mukaan kilpailu todellakin on kovaa ja lähes täysin provisiopohjalla toimiminen ei välttämättä aina anna paljoa tuloja. Toisaalta hänen mukaansa töiden sujuminen riippui kovasti myös siitä, miten paljon siihen jaksoi ja halusi panostaa. Monet yhdistävät loman ja työnteon erilaisilla pikkutöillä, ja ei ole lainkaan ihme että joillakin saattaa siirtyä työntekeä enemmän huvitteluksi.

Toinen mielenkiintoinen havainto oli huumeet ja niiden käyttö. Koska asuin melko avoimesta huumeepolitiikasta tunnetussa Amsterdamissa, ei sen havainnointi ollut suuri shokki. Huumeet ovat kuitenkin laittomia Espanjassa, mutta Ibizalla asioita katsotaan selkeästi hie-

man sormien lävitse, koska se on niin arkipäiväistä. Huumeita tullaan kaupittelemaan lähes koko ajan ja etenkin yökerhojen sisällä. Monet tulivat myös kysymään, olisiko minulla myydä mitään.

Kaikesta huolimatta en kuitenkaan kokenut minkäänlaisia järjestyshäiriöitä koko lomani aikana. Kävin joka ilta eri yökerhossa, ja vaikka selvästi osa ihmisistä oli sekaisin, siellä oltiin kuitenkin saman asian perässä: pitämässä hauskaa. En kokenut tönimistä, uhkailua, tappeluita tai mitään vastaavaa lainkaan. Päinvastoin, mielestäni klubien kanssakävijöiden kanssa oli todella mukavaa rupatella ja tutustua ihmisiin ympäri maailmaa.

Yökerhot olivat ennakko-odotuksiani vastaten täpötäysiä joka ikinen ilta ja hintataso oli samanlainen kuin olin ymmärtänyt. Sisäänpääsy yökerhosta ja esiintyjästä riippuen oli 35-80 euroa ja juomien hinnat 10:stä eurosta eteenpäin. Ja kyllä, Ibizan hanavesi ei ole juomakelpoista ja pulloveden hinta oli samalla tasolla.

Monet varmaankin miettivät, että onko tämä kaikki sen arvoista? Miksi Ibiza on se paikka? Periaatteessahan kaiken, mitä Ibizalla on, pystyy rakentamaan muualle. Mutta tulisivatko ihmiset sen perässä sinne? Ibizalla ollessani siellä vallitseva tunnelma on jotenkin niin taianomaista, että sen kopioiminen olisi vaikeaa. Ibiza on kasvanut viimeisen 20 vuoden aikana niin paljon ja saanut uskottavuutta osakseen, joten siirtymä toiseen kohteeseen ei varmasti tule tapahtumaan yhdessä yössä. Olin reissussa ensimmäistä kertaa ollessani 23-vuotias, ja koin itseni erittäin nuoreksi, sillä valtaosa matkailijoista oli yli 25-vuotiaita, suurin osa 30 ikävuoden molemmin puolin. Monien kanssamatkaajien kanssa rupatellessani kävi usein ilmi se, että he ovat käyneet Ibizalla jo useampia vuosia.

Omalta osaltani Ibiza oli jokaisen euron arvoinen. Alan harrastajana maailman kärkinimien kappaleiden tahtiin tanssiminen maailman kärkikastiin lukeutuvilla yökerhoilla ja niiden käsittämättömän hyviltä äänentoistoilta ja tanssilattioilta on jotenkin maagista. Ainainen ilo ja yhteenkuuluvuuden tunne omasta antoi paljon unohtumattomia hetkiä saarella.

Ibizan hintojen nousu on mielestäni sen yksi suurimmista uhkatekijöistä. Kanssamatkaajien kanssa rupatellessani puheenaiheena oli usein hintojen nousu ja se, kuinka viimeisen viiden vuoden aikana hintataso on kaksin- ja jopa kolminkertaistunut. Monet sanovat hintojen olevan oikeutettuja, mutta kuinka syviä yökerhokävijöiden kukkarot loppujen lopuksi ovat?

5 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄ

Tässä kappaleessa käsitellään opinnäytetyön tutkimusongelmaa ja tutkimusmenetelmää. Ensin tarkastellaan tutkimustehtäviä, jonka jälkeen perehdytään kvalitatiiviseen tutkimukseen tutkimusmenetelmänä. Lopuksi käsitellään haastatteluiden toteutusta, aineiston analyysiä sekä tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia.

5.1 Tutkimustehtävät

Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää suomalaisten elektronisesta tanssimusiikista kiinnostuneiden matkailijoiden työntö- ja vetovoimatekijöitä matkustaa elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin, kuten Ibizaalle. Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä pyrin selvittämään haastateltavien työntö-, vetovoima- ja motivaatiotekijöitä matkustaa elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, koska silloin haastateltavien omat näkökulmat pääsevät parhaiten esille, ja mahdollisesti uuden tiedon löytyessä voidaan kysyä helposti lisäkysymyksiä.

- Millaisista syistä johtuen haastateltavat matkustivat tai olivat matkustamatta elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin, kuten Ibizaalle?
 - o Millaisia motivaatiotekijöitä heillä oli?
 - o Millaisia työntö- ja vetovoimatekijöitä haastateltavilla oli?
- Millaisia näkökulmia ja mielipiteitä heillä on Ibizaasta matkakohteena?
- Millaisia näkökulmia ja mielipiteitä heillä on elektronisen tanssimusiikin tapahtumista matkakohteena?

5.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on yleisesti käytetty tutkimusmenetelmä, jossa pyritään tutkimaan ja ymmärtämään yksilöiden tai ryhmien sosiaalisia tai muita ongelmia. Perinteisesti tätä prosessia on käytetty nuorissa ja kasvavissa tutkimusaiheissa etenkin sen takia, koska tutkimuksen aiheesta ei ole tarpeeksi saatavilla tai sitä halutaan saada lisää. Tutkimuksessa käytetty tieto kerätään yleisesti raporttiin, jonka päätteeksi tutkija tekee omat johtopäätöksensä saadusta tiedosta. (Creswell 2014, 4.)

Ero kvalitatiivisen tutkimuksen ja kvantitatiivisen tutkimuksen välillä on yksinkertaisimmin verrattavissa sillä, millaista tietoa haetaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään perinteisesti tietoa, jota kerätään ja analysoidaan, kun taas kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään pääasiassa numeroita, joista saadaan paljon tietoa ja статистиikkaa. (Braun & Clarke 2013, 3–4.)

Haastattelututkimus pitää sisällään erilaisia menettelytapoja: on olemassa tarkkaan suunniteltuja ja standardisoituja haastattelumalleja joissa on normaalisti suljettuja kysymyksiä, sekä toisia, hieman vapaampia haastattelumalleja, joissa haastattelija kysyy enemmän avoimia kysymyksiä ja jossa hänellä on enemmän joustovaraa. Avoimemmat haastattelumallit voidaankin nähdä jopa rentoina, ystävällisinä keskusteluinä eikä niinkään virallisena tilaisuutena. (Seidman 2013, 20.)

5.3 Haastatteluiden toteutus

Kun opinnäytetyöni teoreettinen pohja alkoi olemaan hyvällä mallilla, aloin suunnittelemaan siitä perustuen haastattelurunkoa, jota käyttäisin avukseni tulevissa haastatteluissa. Koska halusin selvittää opinnäytetyössäni suomalaisten työntö- ja vetovoimatekijöitä, haastatteluisani keskityin ainoastaan suomalaisiin. Haastattelin yhteensä viittätoista suomalaista elektronisesta tanssimusiikista kiinnostunutta henkilöä.

Haastattelut toteutettiin lokakuussa 2015, jolloin valmistelin haastattelulle rungon, jonka avulla pystyisin varmistamaan sen, että saan haastatteluista haluamani tietoa. Haastattelut kestivät keskimäärin noin 30 minuuttia, mutta muutaman haastateltavan osalta sain paljon mielenkiintoista lisätietoa ja haastattelut venyivät lähemmäs 50-minuuttisiksi. Haastattelut

toteutettiin tilanteesta riippuen joko kasvotusten tai näköpuheluna Skype-ohjelman kautta. Valtaosa haastatteluista toteutettiin kuitenkin näköpuheluna. Haastateltavat koostuivat pääosin tuttavistani, mutta muutamaa haastateltavaa en tuntenut etukäteen. Skype-näköpuhelut eivät tietenkään vastaa samassa huoneessa olevaa haastattelutilannetta, mutta pyrin kuitenkin pitämään haastattelut mahdollisimman interaktiivisena. Pystyin olemaan haastattelujen aika-
taulutuksen kanssa suhteellisen joustava, jolloin sopivia haastatteluajankohtia oli helppo löytää. Haastattelupohja löytyy liitteestä 1.

Toteutin haastattelurungon niin, että pystyisin seuraamaan kysymyslistaani ja että siinä olisi myös joustovaraa. Tein itselleni myös muistilistan asioista, jotten unohtaisi kysyä mitään tärkeää. Aloitin haastattelun aina selventämällä ja toistamalla haastattelun tavoitteen, esittelemällä itseni ja selkeyttämällä haastattelun kulun. Mainitsin aina myös haastattelun anonymiteetistä, sillä halusin varmistaa, että haastateltavat kokivat aina olonsa mukavaksi ja vaivattomaksi. Aloitin haastattelut myös yksinkertaisilla kysymyksillä, jotta jännitys vähenisi. Kun etsin haastateltavia, kerroin heille haastattelun tavoitteesta mutta en antanut kysymyslistaa kenellekään etukäteen. Nauhoitin jokaisen haastattelun omaan käyttööni, jolloin pystyin läpikäymään jokaisen haastattelun kokonaisuudessaan jälkikäteen. Pyrin suunnittelemaan haastattelurungon myös niin, että kysymykset olisivat avoimia eikä suljettuja, jolloin haastateltavalta saa enemmän tietoa.

Suunnittelin haastattelurungon niin, että pystyisin myös mukauttamaan haastattelua hieman riippuen haastateltavan vastauksista. Esimerkiksi jos haastateltava ei ollut käynyt elektronisen tanssimusiikin festivaalilla, kyselin hieman erilaisia kysymyksiä kuin että jos haastateltava oli käynyt jossain tapahtumassa. Samalla periaatteella mukautin kysymyksiä siitä riippuen, oliko haastateltava käynyt Ibizailla vai ei. Alkuperäisenä tavoitteenani oli haastatella reilua 15–20:tä eri henkilöä, mutta koin, että 15:ta haastateltavan jälkeen vastaukset alkoivat toistamaan itseään, jolloin koin, että uutta tietoa ei enää löydy. Näin ollen saavutettiin saturaatio.

5.4 Aineiston analyysi

Aloitin haastattelun analysoinnin tarkemmin siinä vaiheessa, kun kaikki haastattelut oli suoritettu. Jälkeenpäin ajateltuna olisi ollut ehkä helpompaa, jos olisin voinut toteuttaa haastattelujen analysoinnit välittömästi haastattelujen jälkeen, kun ne olivat vielä tuoreessa muistissa.

Haastattelut nauhoitettiin ja jälkepäin materiaalia oli lähes yhdeksän tuntia. Koska haastattelut koostuivat pääosin avoimista kysymyksistä, en kokenut tarpeelliseksi litteroida niitä sanasta sanaan. Sen sijaan kuuntelin haastattelut läpi ja kirjoitin suoria lainauksia ja muita kommentteja sitä mukaa, kun koin haastateltavan sanovan jotain mielenkiintoista.

Haastatteluja tehdessäni huomasin myös sen, että etenkin ensimmäisten haastattelujen aikana tietynlainen sujuvuus oli hieman tökkivää, johtuen varmasti siitä että ensimmäiset haastattelut jännittivät paljon. Havaitsin myös, että osa esittämistäni kysymyksistä eivät olleet täysin selviä osalle haastateltavista, ja päädyinkin myös muotoilemaan niitä hieman eri lailla haastattelujen aikana. Oikeanlaisten avointen kysymyksien muotoilu olikin mielestäni haastavaa – toisaalta en halunnut kysyä haastateltavalta liian tarkkaa enkä liian epämääräisiä asioita.

Vaikka haastattelut olivatkin alkuun haastavia, etenkin muutaman suoritetun haastattelun jälkeen se alkoi sujumaan huomattavasti paremmin ja se oli hauskaakin. Etenkin kasvotusten suoritetuissa haastatteluissa oppi myös lukemaan ihmistä, ja pyrinkin aina tekemään haastattelutilanteista mahdollisimman mukavia haastateltaville.

Osittainen litterointi oli erittäin puurtavaa ja aikaa vievää. Aineiston analysoinnissa käytin ainoastaan tekstinkäsittelyohjelmaa sekä Ableton Live –sekvensseriohjelmaa, jolla pystyin helposti siirtymään nauhoituksissa eteen ja taaksepäin. Haastattelujen uudelleenkuuntelussa ja litteroinnissa tuli tosin hyödyllisiäkin asioita esille, ja myös sellaisia asioita, jotka menivät haastattelutilanteessa ohi.

Haastattelujen litteroinnissa meni noin viikko, ja mielestäni hyödyllistä materiaalia niistä syntyi 41 sivua. Kun olin saanut kaikki tärkeät asiat kirjoitettua ylös, aloitin tarkastelemaan vastausten ja aineiston kokonaisuutta ja tekemään sen avulla johtopäätöksiä ja omia havaintoja.

5.5 Validiteetti ja reliabiliteetti

Lähtökohtaisesti tutkimuksia katseltaessa tutkimuksen validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä eli sitä, kuinka hyvin se mittaa sitä, mitä sen pitääkin mitata. Tutkimuksen validiteettiin voivat vaikuttaa erilaiset virheet, joihin on voinut olla vaikuttamassa useita asioita. Tutkijalla, mittausvälineillä ja sekä itse mittaustilanteilla on oma roolinsa. Validiteetilla voidaan sa-

noa olevan kolme eri alalajia: sisältövaliditeetti, rakennevaliditeetti sekä kriteerivaliditeetti. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.)

Sisältövaliditeettiin sisältyy lukuisia eri lajeja, mutta päällimmäisenä siihen kuuluu mittarin mittauskyvyn arvioiminen. Tämän lisäksi arvioidaan eri kysymysten sisällöllistä kattavuutta suhteessa teoriataustaan sekä sitä, kuinka hyvin tutkimuksessa ilmenneet käsitteet on määriteltä ennen mittareiden tekemistä. Lopuksi sisältövaliditeetissa arvioidaan esitestausta, tutkijan omaa asiantuntija-arvioita sekä sitä, kuinka huolellisesti mittari ollaan laadittu. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.)

Oman työni sisältövaliditeettia voidaan pitää tyydyttävänä. Teoriatausta on laaja ja sitä on käsitelty paljon, mutta etenkin elektronisen tanssimusiikin historiasta ja sen nykytiedoissa käytettiin vain paria lähdetä. Käytännössä katsoen olisi parempi, jos lähteitä olisi useita, jolloin saatua tietoa voitaisiin pitää luotettavampana. Tämän lisäksi haastatteluita ei esitettävä mielestäni tarpeeksi, mikä kävi ilmi etenkin ensimmäisten haastatteluiden aikana. Tällöin haastattelun rakenne muuttui hieman ensimmäisten vastaajien jälkeen, jolloin mittaustulokset eivät ole täysin samanlaisia jokaisella vastaajalla.

Opinnäytetyön rakennevaliditeetti tarkastelee käytetyn mittarin yhteyksiä teoriaan sekä missä laajuudessa mittarilla mitataan tutkittuja käsitteitä. Tämä on tärkein validiteetin muoto, jossa erilaisten tilastollisten analyysien, käsitevalintojen sekä käsitteen operationaalistamista harjoitellaan. Pääkäsitteen ja muiden siihen liittyvien käsitteiden hierarkisuus sisältyy myös rakennevaliditeetin arviointiin. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.)

Rakennevaliditeetti opinnäytetyössäni on hyvä. Pääkäsite, elektroninen tanssimusiikki, on analysoitu suhteellisen tarkasti työn teoriaosassa, josta siirrytään matkailijoiden kuluttajakäyttäytymiseen sekä erilaisiin motivaatioteorioihin. Etenkin motivaatioteorioiden ja kuluttajakäyttäytymisen kappaleissa pyrittiin käyttämään mahdollisimman useaa teoriataustaa hyvän pohjan saamiseksi. Opinnäytetyön alkuperäinen tutkimusongelma oli opinnäytetyösuunnitelmassa laajempi kuin mitä se loppujen lopuksi päättyi olemaan. Tutkimuksen tekeminen ensimmäistä kertaa oli myös opettavaista, ja teoriataustoja läpikäydessäni huomasin, että alkuperäinen tutkimusongelmani oli liian laaja eikä se tulisi mittaamaan haluamaani asiaa tarpeeksi. Tämän takia muotoilin tutkimusongelmani ja –kysymykseni uudelleen työn edetessä.

Viimeinen validiteetin alamuoto on kriteerivaliditeetti, joka tarkoittaa myös työn ennustetta. Sillä arvioidaan myös sitä, missä määrin mittarit kertovat asiasta, jota mitataan ja onko se

mahdollisesti ennustavaa tai samanaikaista. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.) Opinnäytetyön kriteerivaliditeetti on tyydyttävä, mutta siitä saatuja tuloksia ei voida kuitenkaan pitää yleispätevinä. Muutamat haastateltavista selkeästi olivat hieman hukassa kysymysteni muotoilun takia. Jatkoa ajatellen voisi myös miettiä sitä, olisiko kannattavaa näyttää kysymyslista etukäteen vai voisiko se mahdollisesti vääristää mittaustuloksia. Tässä tutkimuksessa kysymyksiä ei näytetty etukäteen.

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan käytännössä sitä, että jos tutkimus suoritettaisiin uudelleen, saataisiinko mahdollisesti samanlaiset tutkimustulokset. Sillä arvioidaan myös mahdollisia mittausvirheitä, joita on voinut tulla satunnaisesti, ja sitä, kuinka tarkkoja tuloksia mahdollisesti saadaan. Myös reliabiliteetilla on kolme eri alalajia: pysyvyys, vastaavuus sekä sisäinen johdonmukaisuus. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.)

Yleiskatsaukselta reliabiliteetti on opinnäytetyössäni tyydyttävä, mutta ei mielestäni kuitenkaan täydellinen. Tutkimukseen osallistui paljon ihmisiä, jotka tunsin etukäteen tai jotka olivat ystäviäni, mikä selkeästi eräiden kysymysten kohdalla saattoi aiheuttaa vääristystä. Tämän lisäksi Skype-haastattelut eivät kuitenkaan vastaa välttämättä samaa haastattelutilannetta, mikä voitaisiin saavuttaa, jos kaikki haastattelut oltaisiin tehty kasvotusten. Eräs tärkeä elementti, kehonkieli ja sen analysointi, jäi muutamissa haastatteluissa täysin huomioimatta, koska kaikkia haastatteluita ei voitu toteuttaa näköpuheluna. Näin ollen jos haastattelun tekisi uudelleen jokin toinen henkilö, saattaisi osa haastateltavista antaa erilaisia vastauksia.

Mittarin pysyvyydellä arvioidaan sitä, saadaanko mittauksissa samoja tuloksia eri vastaajille, eli kuinka herkkä mittari on erilaisille ulkopuolisille vaikutuksille ja sitä, miten mittauksen aikataulutus otetaan huomioon. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.) Omassa työssäni etenkin haastateltavien loppupuolella aloin saamaan paljon samankaltaisia vastauksia, eikä uutta tietoa enää syntynyt paljoa. Toisaalta parempien käsityksien saamiseksi olisi mielenkiintoista haastatella enemmän ihmisiä, jotka ovat käyneet esimerkiksi Ibizailla tai muissa elektronisen tanssimusiikin kohteissa ja tapahtumissa. Haastattelut suoritettiin parin viikon sisällä samaa haastattelurunkoa seuraten, jonka reliabiliteetin koen olevan hyvä.

Mittarin vastaavuudella arvioidaan eri mittaustulosten samanlaisuutta ja sitä, vastaavatko mahdollisesti eri tutkimuksessa käytettävät mittarit samoihin ongelmiin tai tuloksiin. Sillä arvioidaan myös mahdollista rinnakkausmittausta joka on suoritettu muiden eri tutkijoiden tai mittarien avulla. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.) Mielestäni suurin reliabiliteettia las-

keva asia on kuitenkin esitestauksen ja mahdollisen ristitestauksen puute, joka jatkossa tulisi ottaa huomioon. Haastattelurungossani oli pari kohtaa, jotka keräsivät samankaltaisia vastauksia, joilla pyrin varmistamaan sitä, että haastateltavat ovat varmasti ymmärtäneet kysymyksen ja että tarvittava tieto saadaan kerättyä. Tämä osoittautuikin hyödylliseksi, nimittäin muutama vastaaja sanoi samankaltaisiin kysymyksiin hieman eri tavalla, jolloin saatiin uutta tietoa.

Viimeinen reliabiliteetin alamuoto on johdonmukaisuus, jolla mitataan sitä, miten eri mittareiden eri osiot kykenevät mittaamaan samoja asioita ja tuottavatko mahdollisesti samat osiot samoja tuloksia. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2015.) Kuten ja mittarin vastaavuus-osiossa kävi ilmi, haastattelurungossa muutamat eri asiat mittasivat samankaltaisia asioita, jolla pyrin vahvistamaan saamieni tulosten tarkkuutta, joka nostaa tutkimuksen johdonmukaisuutta.

Haastattelujen alussa kerroin haastateltaville koko haastattelun prosessin ja varmistamaan sen, että haastatteluiden tavoite ja muut oleelliset seikat eivät jää keneltäkään huomioimatta. Tämä nostaa tutkimustulosten reliabiliteettia ja varmisti sen, että lähtökohtaisesti suuria vääristymiä ei käy ilmi. Kaiken kaikkiaan tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti on hyvä, ja saamiani tutkimustuloksia voidaan hyödyntää jatkotutkimuksissa ja niistä voidaan saada lisätietoa.

6 TULOKSET

6.1 Haastateltavien taustatiedot

Haastattelin opinnäytetyössäni yhteensä viittätoista eri suomalaista elektronisesta tanssimusiikista kiinnostunutta henkilöä. Haastateltavista yhteensä 4 oli naisia ja 11 miehiä. Nuorin haastateltava oli 19-vuotias ja vanhin 39-vuotias, ja vastaajien keski-ikä oli 24,4 vuotta. Yhteensä yksitoista vastaajaa oli käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneessä tapahtumassa, mutta vain kaksi oli käynyt Ibizalla tai muussa matkakohteessa motivaationaan elektroninen tanssimusiikki. Haastateltavia valittaessa kriteerinä oli, että vastaajalla oli kiinnostusta elektronista tanssimusiikkia kohtaan.

Taulukko 1. Haastateltavien taustatiedot

Haastateltava	Ikä	Sukupuoli	Asuinkunta	Käynyt elektronisen tanssimusiikin tapahtumissa	Käynyt Ibizalla tai muussa kohteessa
Vastaaja 1	21	Mies	Helsinki	Kyllä	Ei
Vastaaja 2	24	Mies	Tampere	Kyllä	Ei
Vastaaja 3	25	Nainen	Kajaani	Ei	Ei
Vastaaja 4	22	Mies	Espoo	Kyllä	Ei
Vastaaja 5	20	Mies	Oulu	Kyllä	Ei
Vastaaja 6	19	Nainen	Oulu	Kyllä	Ei
Vastaaja 7	26	Mies	Kajaani	Kyllä	Ei
Vastaaja 8	21	Nainen	Joensuu	Ei	Ei
Vastaaja 9	27	Mies	Joensuu	Ei	Ei
Vastaaja 10	26	Nainen	Kajaani	Kyllä	Ei
Vastaaja 11	27	Mies	Tampere	Kyllä	Kyllä
Vastaaja 12	39	Mies	Joensuu	Kyllä	Kyllä
Vastaaja 13	23	Mies	Oulu	Ei	Ei
Vastaaja 14	23	Mies	Jyväskylä	Kyllä	Ei
Vastaaja 15	23	Mies	Joensuu	Kyllä	Ei

Koska matkailijan päätöksentekoprosessissa, syissä ja motivaatioissa lähteä matkalle on yksilöllisiä eroja, suunnittelin haastattelurungon suhteellisen avoimilla kysymyksillä.

6.2 Elektroninen tanssimusiikki

Haastattelun ensimmäinen kysymys koski elektronista tanssimusiikkia ja sitä, mitä vastaajat siitä tietävät. Vastauksia oli monenlaisia laidasta laitaan, ja osa vastaajista tiesi asiasta paljon ja osa hieman vähemmän.

No, aika vähän mä siitä tiän, Se on semmosta jumputusta (nauraa). Tulee jotkut bileet mieleen, joku baari ja näin. (Vastaaja 6)

Tanssittavaa musiikkia, joka ei oo tehty välttämättä silleen et on just tyyliin kitara ja piano, vaan se on tehty tietokoneella. (Vastaaja 8)

Kyllä se sanoo, et se on niinku tommosta mitä klubeilla kuulee, et tommosta menevänpuoleista. Siinä on tietotekniikka yhdistyny hyvin paljon. (Vastaaja 7)

Jokainen haastateltava tiesi kuitenkin, mistä puhutaan, ja pystyi kuvailemaan elektronista tanssimusiikkia omin sanoin. Muutama vastaaja yhdisti käsitteen myös esimerkiksi erilaisiin mielikuviin kuten erilaisiin valoefekteihin ja biletykseen. Muutamat vastaajat osasivat myös luetella erilaisia elektronisen tanssimusiikin alagenrejä ja täsmentää käsitystä. Eräs vastaaja mainitsi myös asian historiasta ja siitä, kuinka pitkään sitä on kuunnellut.

Se on hyvin laaja käsite ja tota kyseinen termihän on ehkä viimesimpänä käyttäny amerikkalainen lehdistö kun ei keksiny mikskä sanoo progressiivista trancee muuten mutta... Kyllä se niinku kokonaisuutena käsittää lähestulkoon kaiken elektronisesti tuotetun musiikin joka on semmosta rytmikästä mitä on silleen helposti tanssia. (Vastaaja 11)

No sehän sanoo minulle aika paljon sikäli, että kun on kuitenkin aika pitkä tausta siitä kuinka kauan olen elektronista tanssimusiikkia kuunnellut. Niin käytännössä se käsittää kaiken koneella tuotetun tanssimusiikin ihan noista varhaisimmistakin ajoista

lähtien eli menee ihan jopa tonne 70-luvulle asti jostain Kraftwerkistä lähtien oleviin soundille. Ja sit siitä lähtien vähän kaikki mitä kaikki mitä oon seurannu ni se on semmosta elektronista tanssimusaa mulle. (Vastaaja 12)

Samanlaista jakaumaa esiintyi myös vastaajien keskuudessa kun kysyin, mitä elektroninen tanssimusiikki merkitsee vastaajalle. Muutamat vastaajat kokivat elektronisen tanssimusiikin jopa elämäntavakseen. Vastaajat, jotka mainitsivat muun muassa eri alagenrejä ensimmäisessä kysymyksessä, sanoivatkin asian olevan tärkeässä roolissa päivittäisessä elämässä.

Aika iso juttu. Käytännössä se on mulle harrastus/elämäntapa, et jotain siitä väli-
maastosta. Tuotan itse kyseistä musiikkia ja aika paljon tulee käytyä bileissä ja muissa vastaavissa tapahtumissa. Elämäntapa se on sen takia, että käytännössä lähes kaikki mun vapaa-aika menee sen parissa. Mun parhaat kaverit on myös tuottajia tai kyseisen musiikkilajin kuuntelijoista, ja ylipäätään ajatukset pyörii siinä melkein koko ajan. (Vastaaja 2)

No omalla tapaa se on ihan elämäntapa, tai siitä on tullu semmonen elämäntapa että siitä lähtien kun siihen tutustui siinä 1990 tai 1991 niin siitä lähtien se on niinku seurannu minua tavalla tai toisella mukana. Se oikeestaan niinkun näkyy päivittäisessä kaikessa tekemisessä ja menemisessä ja filistelyssä... Et tää aika paljon kuvaa sitä mitä tää merkitsee. Et tietenkin siitä sit tietynlainen osuus, et ei ihan kaikki genret kuitenkaan mutta monet on lähellä sydäntä. (Vastaaja 12)

Muutama vastaaja sanoi myös löytäneensä elektronisen tanssimusiikin viime vuosien aikana, jolloin kiinnostus asiaan oli lisääntynyt ja nykyisin se on jollain tavalla tuttua.

Aikasemmin vähän vähemmän on tullu kuunneltua, mut kyllä nykyisin on vähän lisääntyny. Kyllähän se kappaleesta riippuen on semmonen mielen kohottaja ja niinku piristää, et jos on niinku heikompi päivä ja pistää laput korville ja biisin soimaan niin kyllä siinä yleensä mieli kohoaa. (Vastaaja 7)

No itselle se on tässä sanotaan viimeisen 4–5 vuotta merkinnyt todella semmosta rakasta harrastusta ja tota sitten niin musiikillisesti oon silleen siirtynyt silleen perinteisemmästä musiikista tähän. Tulee seurattua ja kuunneltua paljon. (Vastaja 11)

Suurimmalle osaa vastaajista elektroninen tanssimusiikki ei ollut kuitenkaan mikään elintärkeä asia, ja siihen suhtauduttiin varsin rennosti.

Kuuntelen sitä jos satun käymään jossain klubilla, jossa sellaista kuuluu, mut harvemmin kuuntelen sellaista yksin kotona. Mut jos käyn vaikka yksin juoksulenkillä niin sitten saatan kuunnella. On se siinä mielessä mulle tärkeätä että mun mielestä on mukava käydä esimerkiksi jossain klubilla jossa sitä soitetaan ja sinne pääsee tanssiin. (Vastaja 10)

Kyllä sitä tulee kuunneltua, mutta lähinnä vaan että mitä radiossa tyyliin soi. Ei tuu kauheasti ostettua biisejä tai jotain. (Vastaja 8)

Se merkitsee mulle hyviä bileitä, hyvää fiilistä ja semmosta hyvää meininkiä, iloisuutta... Joskus viinaaki. (Vastaja 3)

6.3 Tapahtumat

Seuraavaksi haastattelussa keskityttiin elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneisiin tapahtumiin. Vastaajista yhteensä yksitoista oli käynyt jossain kyseisessä tapahtumassa, ja neljällä tapahtumissa käynti oli jäänyt vielä tekemättä. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta jokainen kuitenkin sanoi, että kiinnostusta tapahtumissa käyntiin olisi.

Tiedän tapahtumista melko paljon, mutta niissä ei ole kauheasti tullut käytyä. Viimeimpänä on tullut käytyä mm. Colors-festivaaleilla ja Winter Wonderlandissa Helsingissä. Yleensä kaverien/tyttöystävän kanssa. Käyn tapahtumissa aina kun sopivia tulee kohdalle. Aika harvoin loppujen lopuksi. Jos tarjontaa olisi enemmän, tulisi myös käytyä enemmän tällaisissa tapahtumissa. En todennäköisesti ylipäätäänkään lähtisi tapahtumiin, jos en saisi sinne seuraa. Tällä hetkellä mikään artisti ei ole silleen houset märkänä-meiningillä, joka kiinnostaisi niin paljon. (Vastaja 1)

Muutammat vastaajista sanoivat matkustaneensa pitkin Suomea yökerhoissa ja muissa tapahtumapaikoissa järjestetyissä pienemmissä tapahtumissa.

Oon käynyt tapahtumissa enimmäkseen Suomessa ja kaupungeissa, mitä nyt tulee tässä mieleen Tampere, Turku, Helsinki ja Lahti, ja tällaisia. Ja sitten oon käynyt muutamia kertoja laivalla ruotsalaisten järkkäämissä Monday Bar –bileissä, mitkä on risteilyjä mitkä on pyhitetty pelkästään elektroniselle tanssimusiikille. Tapahtumissa tulee käytyä ympäri vuoden, mutta kesälomalla tulee sitten tietenkin vielä enemmän. Vuositasolla ehkä 20–40 tapahtumaa. (Vastaaaja 2)

On tullu käytyä, et esim. viimeks olin kattomassa Darudea Oulun Tivolissa. Sit Weekend-festareilla ja sitte tulee mieleen kans Pendulumin dj-setti Joensuussa. En oo käynyt yksin, et mä kyllä oikeestaan tarviin jonkun kaverin sinne mukaan, ellei oo sit joku semmonen todella hyvä. (Vastaaaja 6)

Aikasemmin vähän vähemmän, mut nyt kävin esimerkiksi Helsingissä tällasessa klubitapahtumassa. Ja sit jossain muissa konserteissa joissa on silleen elektroniikka esillä. Joillain keikoilla on tullut käytyä yksin, et on se mukavaa jos on seuraa mut kyllä siellä itsekseenkin viihtyy. (Vastaaaja 7)

Useat vastaajista olivat myös tietoisia Suomen suurimmissa elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä festivaaleista, osa myös tiesi Belgiassa järjestettävästä Tomorrowland-tapahtumasta.

Noh, tään, että Suomessa on Weekend, sitte on Summer Sound. Sit on Tomorrowland ulkomailla. En oo ite käynyt tällaisissa tapahtumissa, mut mun on kyllä tehnyt mieli monta kertaa mennä... Olikse Summer Soundeilla, kun oli David Guetta ja Calvin Harris. Oisin kyllä kovasti sinne halunnu mennä, mut mulla ei valitettavasti raha ja työt antanu sille periks. Mut jatkossa kiinnostais kyllä käydä ehdottomasti. (Vastaaaja 3)

Joo, tuo Tomorrowland on tuttu. Sit Summer Sound –festivaalit Suomessa ja näin. Mut aika paljon näyttäis et nykyisin on kyllä jotain esiintyjä aina jotka on elektronisen tanssimusiikin artisteja. Ei ole tullu käytyä tällaisissa tapahtumissa. (Vastaaaja 8)

Kyllä tiän joitain tapahtumia, esim. Tomorrowland. Ei ole tullut käytyä tällaisissa tapahtumissa tosin. (Vastaaja 9)

Yksi haastateltava oli myös matkustanut tapahtumiin ulkomaille niin suurempiin tapahtumiin kuin pienemmille klubikeikoillekin.

No kyllä, oikeastaan siitä lähtien kun täysi-ikäiseksi tulin niin siitä lähtien on niinku joka vuosi vähintäänkin klubitasoisilla keikoilla ollu ja jonkin verran festareilla ollu, silleen tapahtumissa. Aika paljon valikoiden ja siinäkin on aika paljon muuttunu niin sanotusti iän myötä se, että missä tykkää käydä milloinkin ja välillä se on ihan kausittaistakin. Käytännössä ei oo silleen hirveän monessa paikossa tullu käytyä, mut toi Ibiza on ollu semmonen vetonaula viimesen 7 vuoden aikana semmonen viikon reissu. Sitten Saksassa olen Berliinissä käynyt kahteen otteeseen ihan tämmösillä pienemmillä klubikeikoilla ja sit Tallinnassa erityisesti tuosa 2010-luvun tietämissä tämmösissä hardstyle-bileissä aika paljonkin. (Vastaaja 12)

Kun keskitytään elektroniseen tanssimusiikkiin liittyneistä tapahtumista matkakohteina, vastaajilla oli niistä suhteellisen erilaisia mielikuvia.

Mitä ne sanoo vai? Basso jauhaa, valot vilkkuu, ihmiset on ilosia ja musiikki on hyvää. (Vastaaja 2)

Semmonen että kaikilla olis hyvä fiilis ja et fiilis ois katossa ja näin... Et ei muutaku joraamaan täysiä. (Vastaaja 5)

Kyllä silleen oli mielikuvana et kun sinne festivaalialueelle pääsis, ni olis semmonen upee fiilis. Mut kyllä silleen jos miettii niin ehkä se ei loppujen lopuks ollu niin hyvä kun ois odottanu, mutta kyllä se silti oli sen verran hyvä et voisin mennä kyl uudestaan. Että oli kyllä joka pennin arvonen. (Vastaaja 6)

Vain muutama haastateltava oli käynyt elektronisen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa ulkomailla.

6.4 Motivaatiotekijät

Seuraavana haastattelussa selvitettiin vastaajien näkökulmia ja mielipiteitä elektronisen tanssimusiikin tapahtumista matkakohteena. Tämän lisäksi pyrittiin selvittämään syitä, minkä takia haastateltavat matkustivat tai olivat matkustamatta elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin, kuten Ibizaalle.

Valtaosalla vastaajista pääasiallisena motivaatiotekijänä ja kiinnostuksen kohteena tapahtumissa oli itse musiikki ja tapahtuman esiintyjät.

Suurimpana vetonaulana koen artistit ja musiikin. (Vastaja 1)

No se on justinsa ne esiintyjät pääasiassa mitkä motivoi lähteen. Ja sit toinen asia jos multa lähtee paljon kavereita sinne, tai jos sen tapahtuman maine on hyvä. Et esiintyjät ja seura pääasiassa. (Vastaja 3)

Kyllä se on se itse musiikki, joka motivoi lähtemään. Esimerkiksi jos ulkomailta tulee jotain kovia artisteja niin kyllähän ne on mahtavaa käydä katsomassa ja varsinkin jos ei ole ennen niitä nähny. (Vastaja 2)

Se on se musiikki, joka loppujenlopuks motivoi lähtemään. Et itsekin kun on nuoresta asti sitä kuunellu ja tämmösissä tapahtumissa käyny niin semmonen musikaalisuus on se mikä kiehtoo. (Vastaja 7)

Toinen useasti esiintynyt motivaatiotekijä oli tunnelma.

Kyllä se musiikki on se kantavin voima mut se tunnelma ja kuinka ne bileet on tehty ja miltä ne näyttää niin myös sillä on oma osansa. (Vastaja 12)

Hyvä musiikki, meininki on hyvä, uusien ihmisten tapaaminen, verkostoituminen ja sitten siellä on aina saatanan hauskaa! (Vastaja 2)

Mielipiteitä ja odotuksia katseltaessa vastaajilla oli erilaisia kommentteja, ja myös eräs mielenkiintoinen, teoriassakin esiintynyt matkailuun liittyvä elementti ilmeni vastauksissa: eskapismi eli todellisuuspako.

Kai sitä aina jotain odotuksia on, mut ei niitä silleen tuu ehkä ajateltua, mut ehkä se aina on että olis hyvät bileet ja että olis hauskaa. Ehkä sen vois muotoilla silleen, että siellä pääsee irtautuun arjesta ja hetkeks pakoon kaikkee muuta. (Vastaja 2)

Musiikin ison rooli heijastui myös vastaajien odotuksissa tapahtumien ja festivaalien osalta.

Noh, totta kai odottaa jokaiselta artistilta kovia settejä ja sit jos niillä olis jotain kovia biisejä, niin olis kiva jos ne näkis ja ne tulis siinä setin aikana. Et musiikki on mulle tärkeessä osassa näissä bileissä aina. (Vastaja 4)

Kyllä niinkun jos on joku artisti jota tosiaan seuraa ja on kuullu niitten settejä ja on kuullu niiden biisejä ja näin pois päin niin kyllä sitä odottaa siinä itse tapahtumassakin että sieltä tulis jotain tajunnanräjäyttävää musiikillista kokemusta. Ja toisinaan sitä tietenkin saattaa pettyä että jaaha, tää ei nyt niin kova ollukkaan tällä kertaa. Et pääosiin siihen musiikkiin, siihen musiikkiin liittyy 60-70 prosenttia odotuksista ja sitten ehkä se kokonaisuustunnelma siellä ni se on se parikymmentä ja sit ne loput on kaikki muu. (Vastaja 11)

6.5 Työntövoimatekijät

Työntövoimatekijöiden avulla pyritään selvittämään, miksi matkalle lähdetään. Vastaajien keskuudessa esiintyi useasti halu matkustaa tapahtumaan tai paikkaan, jossa on poikkeava ympäristö kotiin verrattuna. Kuten jo aiemmin kävi ilmi, valtaosalla musiikki ja artistit olivat yksi suurimpia motivaatiotekijöitä matkustaa elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin. Näin ollen vastaajien suurimpia työntövoimatekijöitä olivat loppujen lopuksi myös motivaatiotekijöitä.

Mielenkiintoisena havaintona eräs vastaja totesi myös olleensa kiinnostunut elektronisen tanssimusiikin tapahtumasta, vaikka hän ei kuuntelekaan kyseistä musiikkia paljon.

Noh vaikka ei oo tullu käytyä niissä niin kiinnoistais varsinkin toi Tomorrowland. Ja Summer Soundit kiinnosti kans joskus mutta en tiä sit nyt ehkä enää. Ehkä raha ja semmonen saamattomuus on sitten tehny sen ettei oo jaksanu käyä. Että kuitenkin

pitää suunnitella tommosia reissuja vähän tarkemmin niin se on vähän rajoittanu var-sinki et jos lähtis vaikka ulkomaille. Mut on se mulla haaveena jossain vaiheessa läh-tee sitten kun on töissä niin ois varaa. Mut jotenkin mulla on siitä tapahtumasta semmonen kuva et vaikka se elektroninen tanssimusiikki ei oo mulle ihan semmonen tosi kova juttu mut se tapahtuma on kuulemma tosi hyvä niin sen takia kiinnostais. (Vastaaja 8)

Monet kokivat myös elektronisen tanssimusiikin tapahtumissa olevan sosiaalisen puolen tär-keäksi. Valtaosa vastaajista piti tapahtumissa käyntiä mukavana sosialisoitumisena ja yhteise-nä ajan viettämisenä ystävien kanssa.

Mä käyn yleensä tapahtumissa ystävien kanssa että aika harvoin tulee lähettyä yksin jonnekkain. Kyllä se on niin yleensä silleen et lähetään joko vähintään yhen kaverin kanssa mutta monesti niinku kolmesta viiteen kaveria saattaa olla messissä. Silleen porukassa. Kyl mä voisin kuvitella käyväni yksinkin mutta en usko että olis niin mu-kavaa käydä yksin... Et mulle se on ehkä semmonen et näis tapahtumissa käyminen on semmosta ystävien kanssa olemista myös. (Vastaaja 11)

Se on mulle aika isossa osassa kans että siellä on joku kaveri tai joku mukana, että harvemmin tulee lähdettyä yksin. (Vastaaja 8)

En oo käyny tapahtumissa yksin, et mä kyllä oikeestaan tarviin jonkun kaverin sinne mukaan, ellei oo sit joku semmonen todella hyvä. (Vastaaja 6)

En oo ikinä mennyt tapahtumiin yksin, koska tykkään aina että on joku seuralainen mukana. (Vastaaja 10)

Vastaajakohtaisia eroja oli tietenkin havaittavissa, ja noin puolilla vastaajista tapahtumiin me-neminen yksin ei ollut poissuljettu vaihtoehto.

Pystyn kuvittelemaan käyväni tällaisissa tapahtumissa myös yksin, jos esimerkiksi ka-vereillani on jotain esteitä. Tapahtumissa tulee käytyä aika useasti, melkein joka toi-nen viikonloppu, kun on kemuja. Pääasiallisesti ne ovat pääkaupunkiseudulla. (Vas-taaja 4)

Joillain keikoilla on tullut käytyä yksin, et on se mukavaa jos on seuraa mut kyllä siellä itsekseenkin viihtyy. (Vastaja 7)

Kyllä mä pystyn lähtemään yksinkin tapahtumiin, kun itselle toi tanssiminen on se kaiken ydin mikä niinkun fiilistelyn lisäksi niin siinä on joskus itsensä kanssa on paras olla ettei tarvii miettiä että missä ne kaverit on ja voi vaan tanssia ja uppoutua siihen itseensä ja siihen musiikkiin. (Vastaja 12)

Vastajien odotuksilla tai mielikuvilla tapahtumia kohtaan ei ollut merkittävää osuutta niihin lähtemiseen.

Jokainen vastaajista myös löysi ja etsi tietoa tapahtumista Internetin välityksellä. Sosiaalisella medialla oli erittäin suuri vaikutus tiedonkulussa ja –etsinnässä, ja etenkin Facebook oli jokaisen vastaajan huulilla.

Kyllä se on nykypäivänä se Facebook mistä se tieto tulee. Vanhoina hyvinä aikoina, sanotaan viis vuotta taaksepäin niin semmonen sivusto kuin Klubitus.org niin siellä oli semmonen kalenteri mistä pystyi katsomaan tapahtumia, nimenomaan elektronisen tanssimusiikin tapahtumia ympäri vuoden. Mut nykyään siis Facebookki. (Vastaja 2)

Facebookista se oikeastaan se tieto nykyisin tulee. Jonkin verran kavereiltakin, mutta pääasiassa Facebookin kautta. (Vastaja 4)

Facebookissa, sosiaalisessa mediassa liikkuu hyvin informaatiota. Ja sit satunnaisesti näkyy myös artistien omilla nettisivuilla mut aika pitkälti se Facebook. Ja sit kaikkia muita musiikkipalveluita mitä tässä on helposti käden ulottuvilla saatavilla niin niistä saa hyvin myös tietoa. (Vastaja 7)

Kyllä se Facebook on ihan ylivoimaisesti se tiedonväylä. Et ei se oikeastaan mikään muu kanava oo niin vastaava. Et ne tapahtumat tulee hyvissä ajoin sinne, niissä on tapahtumasivu ja sit siellä mehustellaan sitä tulevaa tapahtumaa ja kerrotaan jotain artisteista, illasta ja näin poispäin. Et se on sillain tehokas informaatiokanava et se se on mitä tulee itse seurattua pääosin. Ja sekin et sit kun sulla on semmosessa sosiaali-

sessä palvelussa näät että kaverit on menossa ja sit ne laittaa kutsuja eteenpäin toisille ihmisille niin sekun on aika tehokasta. Aika hyvin ja aika harva tapahtuma menee silleen sivu suun ettei tietäis siitä mitään. (Vastaja 11)

6.6 Vetovoimatekijät

Kuten työntövoimatekijöissäänkin, myös vetovoimatekijät liittyivät suuresti motivaatiotekijöihin. Vetovoimatekijät ovat perusteluita, joiden takia tietty matkakohde valitaan. Tapahtumia tarkastellessa niissä esiintyvät artistit olivat suuressa osassa, eivätkä ne juurikaan olleet sidoksissa johonkin tiettyyn aikaan tai paikkaan.

Matkakohteen vetovoimatekijöissä yhtenä vaikuttavana tekijänä on myös matkailijan sen hetkinen elämäntilanne. Haastattelun vastaajista valtaosa oli opiskelijoita, jolloin erilaisissa tapahtumissa riippui myös omasta taloudellisesta tilanteesta.

Rahan ja ajan lisäksi rajoittaa myös se, että milloin tapahtuma järjestetään ja se, miten se sopii omiin menoihin. (Vastaja 1)

Silleen rahallisen ja ajallisten juttujen takia ne on nyt vähän jääny. Mut esimerkiks Tomorrowland kiinnostais kyllä. (Vastaja 13)

Toisaalta osa vastaajista ei kokenut tapahtumissa olevan juuri minkäänlaisia rajoitteita, vaan totesi, että tapahtumiin kyllä pääsee aina jos vain haluaa. Näin ollen voidaan päätellä, tapahtumissa käyminen on myös matkailijan omasta motivaatiosta kiinni.

No eipä niitä rajoitteita oikeastaan ole, kyllä se aina jos on kovat bileet tiedossa niin niihin pitää päästä. (Vastaja 4)

Vastajat myös mainitsivat jonkin verran asioita, jotka laskivat tiettyjen tapahtumien veto-voimaa ja houkuttelevuutta, mutta niistä huolimatta jokainen vastaja pystyi kuvittelemaan käyvänsä tapahtumissa myös jatkossa. Yksikään vastaajista ei kokenut mitään ylipääsemättömiä asioita, jotka olisivat voineet rajoittaa tapahtumissa käymistä jatkossa.

No eipä kyllä tuu nyt heti mieleen jotain semmosta asiaa, että olipa nyt perseestä tämmöinen. Ehkä nyt joskus jotain semmosia juttuja, että jonotusajat olivat pitkiä sisälle. Mutta ei ole ikinä tullut itelle semmoista, että se jotenkin tuskallinen olis ollu. (Vastaaja 1)

Aika vähän semmosii negatiivisia kokemuksia on ollu, mut jos niitä on ollu niin ne on liittyny lähinnä siihen, et ihmiset saattaa käyttäytyä joskus niinku perussuomalaiseen tyyliin jossain baarissa, et jotain tappelua tai tämmöstä. Sitä tapahtuu siis tosi harvoin, mutta ehkä ne ois semmosia juttuja, mistä en oo tykänny. (Vastaaja 2)

Erään vastaajan mielestä myös tapahtumien kanssakävijöillä oli vaikutusta. Useimmat elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä tapahtumista järjestetään yökerhoissa tai muissa tapahtumapaikoissa, joihin vaaditaan täysi-ikäisyyttä. Kun täysi-ikäisyyden vaatiminen otetaan pois, koki kyseinen vastaaja, että tunnelma laskee.

No ei nyt sillain tuu kauheesti mieleen, mutta esim. nyt nää tämän vuoden Weekend Festivaalit, niin vähän jäi harmittaan kun oli hirveesti porukkaa, ja justuinsa ikäraajat oli mitä oli... Niin ei ollu oikein mitään ikärajaa. Niin kyllä se vähän ärsytti ku siellä oli junnuja. Totta kai se on hyvä et annetaan niillekki mahdollisuus, mutta kyllä ehkä jonkinlainen ikäraja kummiski pitäis pitää silleen... Kyllä se vähän latistaa tunnelmaa, kun 10-vuotiaat pomppii siellä sun kanssa. (Vastaaja 4)

Myös toinen vastaaja toi esille oman mielipiteensä siitä, että tavallaan muilla tapahtumakävijöillä on suurikin osa tapahtuman kokonaisuudessa.

Mistä en pitäny, niin ehkä joskus liian kallista, välillä liikaa ihmisiä ja välillä liian sekaisin olevia ihmisiä. Ihmiset tavallaan tekee sen tapahtuman mut sit ihmiset myös voi sitä ilmapööriä syödä. Joskus sit on jotain pikkujuttuja mitä järjestäjien puolelta, ollu vaikka esim maksulliset vessat tai tälleen, vähän rahastusmeininki. (Vastaaja 14)

Haastattelujen loppupuolella keskityttiin välimerellä sijaitsevaan Ibizan saareen. Vastaajista vain kaksi henkilöä oli käynyt paikan päällä, mutta useat vastaajista totesivat olevansa kiinnostuneita käymään saarella jatkossa. Jokaisella oli suhteellisen samanlainen mielikuva saaresta matkakohteena. Seuraavat kommentit ovat henkilöiltä, jotka eivät ole käyneet saarella:

Se on semmonen jätetön bilemesta. Ainakin sitä. Tyttöystävän kaverit oli siellä töissä puoli vuotta, niin sieltä kuulin että siellä on bileet 24/7 ja bassomusiikki soi aamusta iltaan ja että siellä bailataan koko ajan. En ole itse käynyt Ibizaalla. (Vastaja 1)

Kyl se jotain sanoo, mut kyl se on vaikee silleen ehkä kuvailla... Mut siis periaatteesahan sehän on saari joka on niinku pyhitetty klubittamiselle/biletökselle ja sen verran mä oon siitä kuullu et siitä on muodostunu tämmönen paikka et just niinku isot nimet siellä käy soittamassa. Et se on vähä niinku semmonen pyhä mekka. Ei oo tullu käytyä itse. (Vastaja 2)

Semmonen vapaa, villi bileparatiisi minne porukka menee bilettämään, pitämään hauskaa ja ottamaan kahleet pois. Et semmonen vapaa saari. (Vastaja 14)

Huikeita bileitä, hyvää fiilistä ja et saa tanssia niin paljon kun jaksaa. (Vastaja 6)

Erästä vastaajaa kiinnosti bileiden ja muun juhlatunnelman lisäksi saarella oleva luonto ja rannikko.

Ensimmäinen kuva mulla on, että se on semmonen bilesaari. Mut mulla on myös, kun oon tämmönen seikkailu- ja kulttuurimatkailija itse, niin olen myös tietoinen että siellä on just kaunis luonto siellä missä ne bileet ei oo. Siellä ite haluaisin käyä myös senkin takia kattomassa sitä rannikkoo. Ja siellä taitaa olla vähän ei nyt vuoristoo, mut semmosta kumminki missä vois käydä patikoimassa ja tämmöstä muuta mikä kiinnostais mua kauheesti. (Vastaja 3)

Vastaajista kaksi henkilöä oli käynyt Ibizaalla, ja he luonnollisesti osasivatkin kertoa saaresta enemmän.

Käytännössähän se on tämmönen elektronisen tanssimusiikin tietynlainen mekka ja sillä nimellähän sitä paljon kutsutaan. Se on mun mielestä ihan tosiasia siinä mielessä, että sieltä on lähtöisin paljon erilaisia suuntauksia joita sitten tulee jonkin ajan kulu-
tua sitten näihin muihin maihin, esimerkiksi Suomeen. Se on tavallaan se mistä moni uusi kipinä monillekin musagenreille lähtee liikkeelle. Saarenahan se on tosi moni-
muotoinen et sieltä löytyy tällainen hyvin vankka musiikillinen puoli mistä kaikki klubimeiningit ja muut, mut toisaalta sieltä löytyy sit vastapainoks erittäin seesteinen

ja kaunis puoli jossa pystyy rauhoittumaan käsittämättömän upeissa maisemissa. Et monimuotoinen saari joka tarjoaa jokaiselle jotakin, ja sitä ehkä liikaakin mietitään et Ibiza on vaa semmonen paikka jossa eletään 24/7 täysillä ja että siellä ei mitään muuta ole. Mut mun mielestä sieltä kannattaa kyllä ehdottomasti kokea sit se kaikki muukin että jopa lapsiperheille kyllä loppuu ne paikkansa sieltä. (Vastaaja 12)

Toinen Ibizaalla kävijä mainitsi myös saaren historiasta vetovoimatekijänä ja sen vaikutuksesta siihen, mitä Ibiza nykypäivänä oikein on.

Maaginen saari se on luonnoltaankin, se on ollu ikuiset, ja ajat varmaan ennen roomalaistenkin aikoja tää Ibizan saari on ollu semmonen tietyllä tavalla jonkin palvelupaikka tai semmonen maaginen paikka. Niin se on ollu vuosituhansia. Ja et se vielä nykypäivänäkin heijastuu vahvasti siihen, mitä siellä oikein tapahtuu ja mitä siellä on. Mäkään en tarkkaan historiaa tiedä, mut niin mä oon kuullu jo että joskus roomalaisten aikoina sillä oli hirveet bileet. (Vastaaja 11)

Vaikka toinen Ibizaalla käyneistä olikin jo tietynlainen konkari, hän muistelee että ensimmäinen Ibiza-käynti oli pienimuotoinen pettymys.

Eka reissu minkä tein Ibizalle kun kävin, niin se ei ehkä vastannu odotuksia. Se johtu kyl sit ehkä siitä kun ei tienny oikeastaan et minne kannattaa mennä, niin se oli aika lailla semmosta palloilua se reissu. Tuli oltua pääasiassa siellä kaupungilla ja siinä vaiheessa ei ollu se kausi menossa ja niin pois päin et oli vähän silleen että ”okei, että tää vaikuttaa ihan peruspaikalta”, mut kuitenkin semmonen pieni kipinä jäi kun oli silleen et ties että ei ollu se kausi ja näin. Sit seuraavalla kerralla kun lähti seuraavana vuonna ja suunnitteli lähdön ja siinä oli mukana kaveri joka oli käynyt monta vuotta siellä niin se kyllä ties että mitä tapahtuu missäkin ja et miten kannattaa liikkua ja minne kannattaa mennä, niin siitä koko reissusta sai uskomattoman paljon enemmän irti. Ja sit sillä reissulla sai semmosen kuvan että okei, tää on aika legendaarinen paikka. (Vastaaja 11)

Haastattelussa pohdittiin myös Ibizan merkityksellisyyttä elektroniseen tanssimusiikkiin.

Vaikee sanoa tälleen kun en oo kovin paljoo perehtyny, mut tota.. Kyl mä olettasin että jos Ibizaa ei olis, niin kyllä sillä olis jonkinnäkönen merkitys koska se on niin isossa roolissa kuitenkin konemusiikkiksenessä. Et niinku vähintään varmaanki se, että ku viikoittain, joka arkipäivä siel on jotain bileitä ja näin niin ehkä se isojen nimien verkostoituminen ja tämmönen heikentyt. Kyl mä veikkaan et jos Ibizaa ei olis niin kyllä sillä jonkinnäkönen vaikutus olis. (Vastaaja 2)

Noh, jos Ibizaa ei olis olemassa ni kyllä sillä olis jonkinnäkänen vaikutus. Et tunnetuimmat nimet käy siellä vetämässä keikkaa ja se on niinku... Jos on käyny siellä soittamassa niin kaikki tuntee sut. Et se on vähä niinku semmonen Broadway. (Vastaaja 5)

Muutamien vastaajien mielestä Ibizan olemassaololla ei ollut suurta merkitystä, ja jos sitä ei olisi olemassa, jokin muu matkakohde todennäköisesti korvaisi sen.

En mä usko että sillä kovin suuri merkitys olis et jos Ibizaa ei olis olemassa. Et ehkä jos sitä ei olis niin se sit keskittyis johonkin muualle. (Vastaaja 10)

Haastattelussa pohdittiin myös sitä, voitaisiinko Ibizaa korvata jollain muulla matkakohteella.

No voishan sen tietty jossain määrin, mutta siinähan on isossa roolissa se, että siellä on lämmintä, hiekkaa ja et sillä on oma maine. Onhan se silleen mahdollista, mutta vaatii kyllä hommia. (Vastaaja 1)

Ei sitä voi kopioida. Se on Ibiza ja se kyl pysyy semmosena. Et se on nii kauan ollu semmonen, et ei sitä voi. (Vastaaja 5)

No vois varmasti, mutta ois se aika uskomattoman niinkun iso prosessi tai siis semmonen melkein pä mahdoton. Mut kyllä jos niinku laitettas miljardeja euroja rahaa niin ehkä sitten. Mutta sillonkaan ei välttämättä onnistuis. Onhan sitä puhuttu jotain et Kroatia on uus Ibiza tai näin, mut sit mun Ibizalainen ystävä sanoi ja naureskeli ja oli et Ibiza on Ibiza, ja ei mikään muu voi olla Ibiza. Kyllä varmaan lähellä voidaan päästä mut ei kuitenkaan ihan täysin samalle tasolle. (Vastaaja 11)

Kaiken kaikkiaan Ibiza koettiin mielenkiintoiseksi matkakohteeksi, ja lähes jokainen vastaajista totesi haluavansa käydä Ibizalla jossain vaiheessa.

Kiinnostaa se, vaikka ei oo tullu käytyä niin haluaisin käydä. On jäänyt käymättä sen takia kun ei ole rahaa. Ei oo mulle niin must-juttu, mut on se semmonen että jonain päivänä vielä haluan käydä. (Vastaja 2)

Mä haluaisin käyä Ibizalla tosi paljon ja ne bileet Ibizalla olis ehkä semmonen juttu mikä pitäis kokee elämässä ainakin kerran. (Vastaja 3)

Haaveena on kyllä käydä siellä. On jäänyt käymättä nyt ihan yksinkertaisesti vaan rahatilanteen takia. (Vastaja 5)

No olis se varmaan ihan hauska käyä, mut ei oo mikään must-juttu. Ehkä se on se jotenki hyvin kaukainen ajatus... Sillee kuitenkin just matka pitäis järjestää, rahaa pitäis olla ja näin. (Vastaja 6)

6.7 Johtopäätökset

Kaiken kaikkiaan haastattelut olivat mielenkiintoisia ja tässä kappaleessa vastataan tutkimustehtäviin.

Millaisista syistä johtuen haastateltavat matkustivat tai olivat matkustamatta elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin tai siihen erikoistuneisiin matkakohteisiin, kuten Ibizalle, ja millaisia motivaatiotekijöitä heillä oli?

Haastateltavat matkustivat elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin lukuisista syistä. Lähes jokaisella vastaajalla kaiken ydin oli kuitenkin itse elektroninen musiikki. Tapahtumissa esiintyvät artistit ja DJ:t olivat avainasemassa ja lähtökohtaisesti suurin syy, jotka kiinnostivat ja kannustivat vastaajia lähtemään tapahtumiin niiden koosta riippumatta.

Toinen useasti vastaajien huulilla ollut asia oli tapahtumissa vallitseva tunnelma ja ilmapiiri. Monet kokivat tapahtumissa vallitsevan yhteishengen ja positiivisen asenteen kiinnostavaksi ja yhtenä kannustavana tekijänä käymään tapahtumissa.

Bergströmin ja Leppäsen (2000, 97) mukaisesti haastateltavilla ostoprosessin käynnistämiä ärsyksiä haastateltavilla oli lukuisia, mutta etenkin sosiaaliset ärsykkeet korostuivat. Monet vastaajat kokivat tapahtumissa käymisen myös sosiaalisesti kanssakäymiseksi, ja vain harva vastaajista sanoi olevansa valmiita käymään tapahtumassa yksin. Tämä voi osaltaan olla selittävänä tekijänä siinä, miksi osa vastaajista sanoi, että tapahtumiin ”ei vain ole tullut lähdettyä”. Monet vastaajista totesikin, että hyvän seuran tai ystävien kanssa matkustus olisi huomattavasti todennäköisempää.

Ylikosken (2000, 97, 99–100) mukaisesti myös haastateltavien tiedonetsintä oli hyvin läheistä hänen esittämäänsä teoriaan, ja omakohtaisten kokemusten puuttuminen haastateltavien keskuudessa usein johdatti haastateltavia ulkoiseen tiedonetsintään. Erittäin suuressa osassa vastaajilla oli sosiaalisen median palvelu Facebook, jonka kautta useat haastateltavat saivatkin löytävänsä kaikki tapahtumansa, missä he haluavat käydä.

Tapahtumissa käymättä jäämiseen ei ollut haastateltavien perusteella mitään yksiselitteistä asiaa. Suomen sisäisessä matkustamisessa tapahtumiin ei koettu mitään vaikeaa, mutta ulkomaille matkustamisessa oli selkeästi suurempi kynnys. Ulkomaanmatkojen järjestämiseen jouduttiin näkemään aikaa ja vaivaa, joka oli rajoittavana tekijänä. Myös vastaajien asuinpaikkakunnalla oli vaikutusta, ja monet totesivatkin käyvänsä tapahtumissa aina kun sopivia sattuu kohdalle. Vastaajat, jotka asuivat pääkaupunkiseudulla, kävivät myös huomattavasti useammin tapahtumissa Pohjois-Suomessa ja pienemmällä paikkakunnalla asuviin vastaajiin verrattuna.

Koska tapahtumia ei järjestetä varsinkaan pääkaupunkiseudun ulkopuolella kovinkaan paljoa, eivät vastaajat vertaile tapahtumia suuresti. Valintaprosessissa kuitenkin korostuu tapahtumissa oleva esiintyjäkaarti.

Ibizalle tai muihin vastaaviin elektronisen tanssimusiikin tapahtumiin oli matkustanut kaksi vastaajaa. Heidän osaltaan Ibiza oli ainutlaatuinen ja uniikki kokemus, jonka pystyi kokemaan vain paikan päällä. Ne, joilla Ibizaan tai muuhun vastaavaan elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneeseen matkakohteeseen matkustus oli jäänyt tekemättä, oli kuitenkin kiinnostusta ja mielenkiintoa saarta kohtaan. Vastaajat eivät juurikaan osanneet sanoa muita samankaltaisia matkakohteita, jotka kykenisivät olemaan Ibizan kanssa samalla tasolla.

Eräs vastaajista toi myös esille Järviluoman (1994) tunnistaman motivaation, eskapismien eli todellisuuspaon. Vaikka vain kaksi vastaajaa totesi sen olevan yksi motivaattori matkustaa ja

käydä kyseisissä tapahtumissa, voi sen todeta olevan myös eräänä motivaatiotekijänä käydä tapahtumissa tai matkalla.

Millaisia työntö- ja vetovoimatekijöitä haastateltavilla oli?

Kuten motivaatiotekijöissäänkin, myös työntövoimatekijöissä tapahtumissa vallitseva musiikki ja niissä esiintyvät artistit ja DJ:t olivat merkittävässä osassa. Sen vuoksi motivaatio- ja työntövoimatekijät menevät tavallaan käsi kädessä. Toisaalta yksi vastaajista sanoi olevansa valmis matkustamaan elektronisen tanssimusiikin tapahtumaan Tomorrowlandiin, vaikka ei kuuntelekaan elektronista tanssimusiikkia paljoa.

Vetovoimatekijänä haastateltavilla oli suurimmassa osassa tapahtumassa esiintyvät DJ:t ja artistit ja ylipäättään niissä oleva musiikki. Kuten Järviluoma (1994) mainitsi, on myös vastaajien omalla elämäntilanteella vaikutusta vetovoimatekijöihin. Myös tunnelma koettiin tärkeänä osana tapahtuman kokonaisuutta, ja suurena osana siinä olikin muut tapahtumakävijät. Eräs vastaaja toikin mielenkiintoisesti esille sen, kuinka hän koki erään tapahtuman ikäraajattomuuden tunnelmaa alentavana tekijänä.

Suurin osa vastaajista oli opiskelijoita, jolloin myös raha ja aika oli suuressa osassa ja monien haastatteluiden puheenaihe. Toisaalta osa haastateltavista kommentoi myös sitä, että se ei tavallaan ole tekosyy, sillä jos jokin asia on tärkeä, niin siihen kyllä säästää rahaa. Haastateltavat eivät poissulkeneet tapahtumissa käymistä tulevaisuudessakin, kun elämäntilanne on erilainen. Vaikka haastateltavien taloudellisella tilanteella onkin merkitystä, ei yksikään vastaajista kokenut tapahtumien olevan liian kalliita ja hintatason olevan hyvä. Yksittäisille tapahtumille niiden sijainnilla oli merkitystä lähinnä vain pienemmissä tapahtumissa.

Järviluoma (1994) mainitsi myös, että elämys voi riippua paljon matkaajasta riippuen. Vastaaja 11 kommentoikin myös sitä, kuinka hänen ensimmäinen Ibizan-matkansa oli tietynlainen pettymys, kun se ei vastannutkaan täysin omia odotuksia.

Millaisia näkökulmia ja mielipiteitä heillä on Ibizasta matkakohteena?

Haastateltavilla on Ibizasta suhteellisen samankaltaisia ja yksisuuntaisia mielipiteitä. Jokaisella haastateltavalla oli saaresta jonkinlainen käsitys, mutta pääasiallisesti Ibiza tunnettiin haastateltavien keskuudessa bilesaarena. Viidestätoista haastateltavasta kaksi henkilöä oli käynyt Ibizalla.

Ibizan vetovoimatekijöiden rajoittavana tekijänä oli selvästi monien haastateltavien elämäntilanne. Useat haastateltavat sanoivat olleensa kiinnostuneita käymään saarella, mutta myös tietoisia siitä, että matkalle tarvitsee suhteellisen paljon rahaa, joka on ollut yksi syy minkä takia matka on jäänyt vielä tekemättä. Myös Ibizan merkityksellisyys elektronista tanssimusiikkia kohtaan jakoi mielipiteitä suuntaan ja toiseen.

Ibizalle matkustaneiden vastaajien vähyys toisaalta myös tuki tilastotietoa, jonka mukaan Ibizalle matkusti vuonna 2014 koko vuoden aikana hieman alle 3 000 suomalaista, ja myös siellä käyneiden henkilöiden mielestä suomalaisiin ei matkan aikana törmää paljoa. Monien haastateltavien mielestä Ibiza ei myöskään ole kovin mainostettu matkakohde suomalaisten matkanjärjestäjien kautta, joka saattaa osaltaan vaikuttaa matkailijoiden vähyteen.

Vaikka haastateltavien mielestä samantyyllisiä paikkoja on suuntaan tai toiseen, ei mikään muu matkakohde korvannut Ibiza. Mielenkiintoisesti myös ne henkilöt, jotka eivät olleet käyneet Ibizalla, olivat samaa mieltä. Kaikesta huolimatta Ibiza kiinnosti haastateltavia ja siellä vierailu olisi tavallaan ainutlaatuinen ja ainutkertainen asia, joka tulisi kokea vähintään kerran yhden ihmiselämän aikana.

Millaisia näkökulmia ja mielipiteitä heillä on elektronisen tanssimusiikin tapahtumista matkakohteena?

Lähes jokainen haastateltava piti elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneitä tapahtumia vetovoimaisina ja tarpeeksi kiinnostavina siihen, että esimerkiksi vastaajan loma voisi rakentua sen ympärille ja huipentua lopulta itse tapahtumaan. Erilaiset tapahtumat matkakohteina eivät sinänsä ole mikään uusi asia, ja monet vastaajat mainitsivatkin että esimerkiksi erilaiset muun musiikkityylin festivaalit ovat olleet matkakohteina ihmisille jo aiemmin.

Kiinnitin huomiota myös siihen, että vastaajien asuinpaikkakunnasta riippuen myös vastaajien aktiivisuus tällaisissa tapahtumissa vaihteli. Pohjois-Suomessa asuneet vastaajat kommentoivatkin usein sitä, että tällaisissa tapahtumissa tulee käytyä, kun niitä on tarjolla, kun taas Etelä-Suomessa ja isommissa kaupungeissa asuvat vastaajat kommentoivat, että tapahtumissa tulee käytyä hyvinkin aktiivisesti. Harvat vastaajat matkustivat etenkin pienien tapahtumien perässä muihin Suomen kaupunkeihin tai ulkomaille.

Myös ulkomaalaiset tapahtumat olivat tietysti määrin kiinnostavia, mutta ei paljoa. Ainut ulkomaalainen tapahtuma, josta osa vastaajista mainitsi, oli belgialainen Tomorrowland. Li-

säksi yksi vastaajista sanoi käyneensä Tallinnassa tapahtumissa. Yksi vastaaja sanoi myös olevansa kiinnostunut käymään Alankomaissa elektronisen tanssimusiikin tapahtumassa, mutta mitään varsinaisia päätöksiä ei tai varauksia ei oltu vielä tehty.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää suomalaisten matkailijoiden työntö- ja vetovoimatekijöitä matkustaa elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneisiin tapahtumiin tai matkakohteisiin, kuten esimerkiksi Ibizaalle. Tavoitteenani ei ollut saada suoria vastauksia kysymykseen, vaan avata hieman aihetta mahdollisia jatkotutkimusaiheita varten.

Vaikka elektroninen tanssimusiikki onkin ollut olemassa jo vuosikymmenien ajan, ei se ole noussut Suomessa suuren yleisön tietoon kuin vasta viime vuosien aikana. Elektroninen tanssimusiikki on kokenut räjähdysmäisen kasvun viimeisen viiden vuoden aikana, joka on myös hiljalleen herättänyt suomalaisten tapahtumajärjestäjien kiinnostuksen. Suomalaisen tanssimusiikin historiasta ei ole saatavilla paljon tietoa, ja kaiken kaikkiaan se on ollut useita vuosia ainoastaan alan harrastajien asia.

Mielestäni tämä heijastui paljon myös tekemissäni haastatteluissa. Monille elektroninen tanssimusiikki oli suhteellisen uusi tuttavuus, ja vasta viime vuosien aikana siitä oli tullut haastattaville suurempi osa arkipäivää. Etenkin vuodesta 2011 lähtien Helsingissä järjestetty Summer Sound Festival avasi monille ovet koko musiikkiin ja siihen liittyvään kulttuuriin.

Opinnäytetyön lopputulos on mielestäni suuntaa-antava ja hyvä pohja, josta voidaan tehdä lisää tutkimuksia. Koin suureksi haasteeksi sen, ettei aiheesta oltu kirjoitettu juurikaan muita vastaavanlaisia töitä Suomessa tai ulkomaillaakaan. Etenkin elektronisen tanssimusiikin historiasta ei ole kovin paljon kirjallisuutta, joka oli haasteellista. Jälkeenpäin ajateltuna olisikin ehkä ollut järkevämpi keskittyä enemmän tapahtumamatkailuun ja valita useiden eri motivaatioteorioiden sijasta vain pari viitekehystä, joita olisi sitten analysoinut tarkasti.

Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen opinnäytetyöni lopputulokseen ja opin myös prosessin aikana paljon. Tutkimusprosessi oli kokonaisuudessaan haastava, ja etenkin aiheesta tehtyjen aiempien tutkimusten puuttuminen lisäsi vaikeutta. Vaikka aloitin työni jo syksyllä 2014, oman aikataulutukseni takia syksyllä 2015 jouduin käyttämään paljon aikaa siihen, että sain omista ajatuksistani jälleen kiinni. Tarkoitukseni oli työstää opinnäytetyötä suhteellisen tasaisesti, mutta kevätlukukaudella ollut kansainvälinen työharjoitteluni hidasti paljon eikä opinnäytetyön eteen jäänyt paljon aikaa. Tutkimuksen tekeminen oli kuitenkin hauskaa ja etenkin erilaisten tilastojen tutkiminen ja analysointi sekä pohdinta oli mielenkiintoista.

Haastatteluisissa tuli myös muutamia uusia asioita ilmi, joita en tutkinut työni teoriaosiossa kovin paljoa. Eräänä suurena tekijänä olisi jatkossa hyvä selvittää tapahtumamatkailussa olevan sosiaalisen puolen, sillä valtaosa vastaajista totesi tapahtumissa käymisen olevan myös sosiaalista.

Jatkotutkimuksena voisi selvittää, pystyisikö muiden musiikkityylien tekemään matkakohteita. Esimerkiksi Karibiansaarilla sijaitsevalla Jamaikalla voisi olla mielenkiintoinen mahdollisuus korostaa ja painottaa reggae-musiikkia ja siihen liittyvää matkailua. Yksi vastaajista totesikin Intiassa sijaitsevan Goan olevan tärkeässä roolissa omalle musiikkityylilleen. Tällaisen matkailun ja sen merkitystä voisi olla mielenkiintoista tutkia lisää.

Koska tutkimuksen otanta oli pieni, jatkotutkimuksessa voisikin käyttää suurempaa otantaa. Tällainen laajempi tutkimus voisikin yhdistää myös muunlaisia tapahtumia eikä keskittyä pelkästään elektroniseen tanssimusiikkiin. Toinen huomionarvoinen asia on se, ettei tutkimuksessani ollut mukana matkatoimistoja, matkan järjestäjiä, tapahtumien järjestäjiä tai liikenneöitsijöitä. Jatkotutkimuksissa olisikin mielenkiintoista selvittää myös heidän näkemyksensä ja kokemuksensa tapahtumien suhteen. Myös mahdollisten haastatteluiden tekeminen näiden osapuolien kanssa antaisi varmasti arvokasta lisätietoa.

Etenkin ulkomaille suuntautuneiden tapahtumamatkojen vähäisyyteen liittyen voisi olla myös mielenkiintoista selvittää, olisiko erilaisilla valmismatkoilla tai muilla matkustamista helpottavilla seikoilla merkitystä. Esimerkiksi suorien lentojen puute Ibizalle voi olla suurikin rajoittava tekijä suomalaisten matkailijoiden vähyyden suhteen. Mielenkiintoisena seikkana oli kuitenkin se, että jokainen haastateltava oli tietoinen Ibizan maineesta, mutta suurin osa ei ollut kuitenkaan saanut aikaiseksi käytyä siellä vaikka kiinnostusta olisi. Matkajärjestäjät ja muut alalla toimijat voisivatkin näin selvittää sen, miten ihmisiä voisi saada kiinnostumaan paikan päälle matkustamisesta enemmän.

LÄHTEET

- Aho, S. (1994). *Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskobteina*. Oulu, Finland: Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos.
- Aitken, S. (2013, December 16). Mistletoe and Chime: the story of Orbital's acid house. Retrieved September 21, 2015, from <http://www.theguardian.com/music/2013/dec/16/chime-orbital-acid-house-dance-music>
- Albanese, B., & Boedeker, M. (2002). *Matkailumarkkinointi*. Helsinki, Finland: Edita Prima Oy.
- Arts Flanders. (2012). Tomorrowland awarded as Best European Festival. Retrieved September 24, 2015, from <http://www.artsflanders.be/news/music/tomorrowland-awarded-as-best-european-festival>
- Bergström, S., & Leppänen, A. (2000). *Yrityksen asiakasmarkkinointi* (4-5th ed.). Helsinki, Finland: Oy Edita Ab.
- Boxberg, M., & Komppula, R. (2002). *Matkailuyrityksen tuotekehitys*. Helsinki, Finland: Edita Prima Oy.
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. London: SAGE.
- Briggs, D., & Turner, T. (2012). Understanding British youth behaviors on holiday in Ibiza. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 6(1), 81-90.
- Burns, P. (1999). *An Introduction to Tourism and Anthropology*. New York: Routledge.
- Cooper, C. (2005). *Tourism: Principles and practice* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Financial Times Prentice Hall.
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D., & Wanhill, S. (1999). *Tourism - Principles and practise* (2nd ed.). New York, NY: Addison Wesley Logman Publishing.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, California: SAGE Publications.
- Daenen, K., Lemmes, W., & Wilmsen, D. (2015, July 22). Brussels Airlines flies the world to Tomorrowland for fourth consecutive year. Retrieved September 24, 2015, from <http://press.brusselsairlines.com/brussels-airlines-flies-the-world-to-tomorrowland>

- DJ Mag.com Ltd. (2015). Top 100 Clubs. Retrieved October 5, 2015, from <http://djmag.com/top100clubs>
- Elba, I., Murray, H., & Lee, J. (Producers), & Bridger, S. (Director). (2012). *Idris Elba's How Clubbing Changed the World* [DVD]. United Kingdom: Channel 4.
- Eric, J. (2007). *Ibiza virgin: A study of the island and its clubbing culture*. Paris] (40 Av. de la Bourdonnais, 75007: Can-Did publishing.
- Forbes. (2014). No. 14: Calvin Harris (\$46 million) - In Photos: The World's Highest-Paid Musicians 2013 - Forbes. Retrieved November 17, 2014, from <http://www.forbes.com/pictures/eel45eghfe/no-14-calvin-harris-46-million/>
- Garvan, S. (2014, August 1). Top DJs say Ibiza is too expensive for young people. Retrieved October 5, 2015, from <http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/28472079/top-djs-say-ibiza-is-too-expensive-for-young-people>
- Garín-Muñoz, T., & Montero-Martín, L. F. (2007). Tourism in the Balearic Islands: A dynamic model for international demand using panel data. *Tourism Management*, 28(5), 1224-1235. doi:10.1016/j.tourman.2006.09.024
- Govern de les Illes Balears. (2015). Tourism statistics - Yearbooks of tourism. Retrieved October 5, 2015, from <http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?mkey=M10072911244127834137&lang=EN&cont=22816>
- Ibiza Spotlight S.L. (2015). Ibiza Clubs. Retrieved October 5, 2015, from http://www.ibiza-spotlight.com/night/ibiza_clubs_i.htm
- Järviluoma, J. (1994). Matkailun työntö- ja vetovoimatekijät ja niiden heijastuminen lomakohteen valintaan. In *Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina* (pp. 31-38). Oulu, Finland: Monistus- ja kuvakeskus.
- Kajaanin Ammattikorkeakoulu. (2015). Luotettavuus - Kajaanin ammattikorkeakoulu. Retrieved October 27, 2015, from <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Luotettavuus>
- Kauppila, P. (1994). Matkailukeskusten vetovoimaisuuden kehittyminen ja sen vaiheet. In *Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina*. Oulu, Finland: Monistus- ja kuvakeskus.
- Teoksessa Aho, S. 1994. Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina

- Kauppila, P. (2001). Matkakohteen valintaan vaikuttavat vetovoimatekijät: esimerkkinä Kuusamon kesämatkailu. In *Matkailuelämykset tutkimuskohteina* (pp. 127-146). Rovaniemi, Finland: Lapin Yliopistopaino.
- Teoksessa S. Aho, A. Honkanen & J. Saarinen (toim.) *Matkailuelämykset tutkimuskohteina*
- Kingsley, P. (2014, August 29). Egypt's tourism revenues fall after political upheavals. *The Guardian*. Retrieved from <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/29/egypt-tourism-revenue-falls-95-percent>
- Kotler, P., Bowen, J., & Makens, J. C. (1999). *Marketing for hospitality and tourism* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Lanfant, M.-F., Allcock, J. B., Bruner, E. M., & International Sociological Association. (1995). *International tourism: Identity and change*. London: Sage Publications.
- Lonely Planet. (2015). Ibiza, Spain - Lonely Planet. Retrieved October 5, 2015, from <https://www.lonelyplanet.com/spain/ibiza>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50, 370-396. doi:10.1037/h0054346
- Maslow, A. H. (1987). Motivation and personality. Retrieved November 10, 2014, from <http://faculty.spokanefalls.edu/InetShare/AutoWebs/kimt/maslow%20unmotiv%20beh.pdf>
- Neher, A. (1991). Maslow's Theory of Motivation A Critique. *Journal of Humanistic Psychology*, 31(3), 89-112. doi:10.1177/0022167891313010
- Paaajanen, M. (1994). Matkailun veto- ja työntövoimatekijöiden mitattavuusongelma. In *Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina*. Oulu, Finland: Monistus- ja kuvakeskus.
- Teoksessa Aho, S. 1994. Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina.
- Pääkkönen, H., & Hanifi, R. (2012). Tilastokeskus - Suomalaisten vapaa-aika lisääntyy japäivärytmit myöhentyvät Ajankäytön muutokset 2000-luvulla. Retrieved September 28, 2015, from http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-09-24_003.html?s=0
- Royo-Vela, M. (2009). Rural-cultural excursion conceptualization: A local tourism marketing management model based on tourist destination image measurement. *Tourism Management*, 30(3), 419-428. doi:10.1016/j.tourman.2008.07.013
- Ruggieri, M. (2014, April 8). Economic impact of TomorrowWorld: \$85.1 million for the state of Georgia. Retrieved September 24, 2015, from

- <http://www.accessatlanta.com/weblogs/atlanta-music-scene/2014/apr/08/economic-impact-tomorrowworld-85-million-state-geo/>
- Seidman, I. (2013). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences* (4th ed.). New York: Teachers College Press.
- Swarbrooke, J. (2001). *Development and Management of Visitor Attractions* (2nd ed.). Burlington: Elsevier.
- Swarbrooke, J., & Horner, S. (1999). *Consumer behaviour in tourism*. Oxford, United Kingdom: Butterworth-Heinemann.
- Tomorrowland. (2015). Tomorrowland. Retrieved September 24, 2015, from <http://www.tomorrowland.com/>
- VR-Yhtymä. (2015). Festarit - VR. Retrieved September 24, 2015, from <https://www.vr.fi/cs/vr/fi/festarit?cmp=etusivun%20keskibannerit&itm=Katso%20Veturin%20festariedut!>
- Vuoristo, K-V. (1994). Attraktio matkailututkimuksen käsitteenä. In *Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina* (pp. 22-30). Oulu, Finland: Monistus- ja kuvakeskus. Teoksessa S. Aho (toim.) Matkailun vetovoimatekijät tutkimuskohteina.
- Vuoristo, & K-V. (2002). *Matkailun muodot*. Helsinki: WSOY.
- Watson, K. (2014). IMS Business Report 2014 - An annual study of the Electronic Music industry. Retrieved September 22, 2015, from http://www.internationalmusicsummit.com/img/stand_alone_files/file/original/ims-business-report-2014-vfinal-12.pdf
- Weekend Festival. (2015). Weekend - Super Digital Edition. Retrieved September 24, 2015, from <http://www.wknd.fi/>
- Winter Music Conference. (2015). 30th Annual International Dance Music Awards - Winter Music Conference 2015 - WMC 2015. Retrieved September 24, 2015, from <http://www.wintermusicconference.com/events/idmas/>
- Ylikoski, T. (2000). *Unohtuiko asiakas?* (2nd ed.). Keuruu, Finland: Otavan kirjapaino Oy.

Haastattelun aloitus

- Esittele itsesi ja selvänä, mitä tutkimusta teen
- Kerro, miksi haastateltava on valittu tutkimukseen
- Kerro haastateltavalle haastattelun tavoite
- Kerro haastattelun kulku haastateltavalle (Minä kysyn kysymyksiä, haastateltava vastaa, jolloin saatan kysyä lisäkysymyksiä)
- Kerro, että haastattelu nauhoitetaan ja saatan kirjoittaa muistiinpanoja
- Kerro haastattelun pituus (noin 30 minuuttia)
- Kerro haastattelun anonymiteetistä
- Kysy haastateltavalta, onko hänellä jotain kysyttävää

Kysymykset

Muista olla aktiivinen ja kysyä jatkokysymyksiä. Odota kärsivällisesti, että haastateltava vastaa kysymyksiin kokonaan. Pyri olemaan mahdollisimman neutraali.

Peruskysymykset

Haastattelu aloitetaan yksinkertaisilla kysymyksillä.

- 1) Kuinka vanha olet?
- 2) Mistä olet kotoisin?
- 3) Missä asut tällä hetkellä?
- 4) Millainen koulutustausta sinulla on?
- 5) Millainen perhetausta sinulla on?

1. aihe: Elektroninen tanssimusiikki

- 1) Mitä tiedät elektronisesta tanssimusiikista?
- 2) Mitä elektroninen tanssimusiikki merkitsee sinulle?
- 3) Mitä tiedät elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä tapahtumista?
- 4) Oletko käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?

Kyllä-vastaus

- a. Missä olet käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- b. Milloin olet käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- c. Kenen kanssa olet käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- d. Millaisista syistä johtuen olet käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- e. Kuinka usein käyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- f. Mistä etsit tietoa elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä tapahtumista?
 - i. Onko kukaan tuttavasi käynyt em. tapahtumissa?
- g. Millaisia kokemuksia sinulla on elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä tapahtumista?
- h. Oliko elektronisen tanssimusiikkiin keskittyneeseen tapahtumaan helppo matkustaa?
- i. Millaisia odotuksia sinulla oli elektronisen tanssimusiikin tapahtumasta?
 - i. Vastasiko tapahtuma odotuksiasi?
- j. Millaisia asioita oli esteenäsi, riskinä tai rajoittavana tekijänä?
- k. Millaisista asioista pidit elektronisen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa?
- l. Millaisista asioista et pitänyt elektronisen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa?
- m. Millaiseksi koet elektronisen tanssimusiikkiin liittyvän tapahtuman hintatason?
- n. Haluaisitko käydä elektronisen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa uudelleen?

o. Oletko käynyt elektronisen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa ulkomailla?

i. Kyllä-vastaus

1. Millaiseksi koit ulkomailla järjestetyn tapahtuman verrattuna Suomessa järjestettyyn tapahtumaan?
2. Millaisista syistä johtuen kävit ulkomailla järjestetyssä elektroniseen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa?
3. Miten järjestit matkan?
 - a. Omatoimimatka?

ii. Ei-vastaus

1. Millaisista syistä johtuen et ole käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa ulkomailla?
2. Mitkä asiat voisivat edesauttaa sitä, että matkustaisit elektronisen tanssimusiikin tapahtumaan ulkomaille?

Ei-vastaus

- a. Millaisista syistä johtuen et ole käynyt elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- b. Mitkä asiat voisivat edesauttaa sitä, että kävisit elektroniseen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa?
- c. Missä haluaisit käydä elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- d. Kenen kanssa haluaisit käydä elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneissä tapahtumissa?
- e. Mistä etsisit tietoa elektroniseen tanssimusiikkiin keskittyneistä tapahtumista?
 - iii. Onko kukaan tuttavasi käynyt em. tapahtumissa?
- f. Olisiko elektronisen tanssimusiikkiin keskittyneeseen tapahtumaan helppo matkustaa?
- g. Millaisia odotuksia sinulla on elektronisen tanssimusiikin tapahtumasta?
- h. Millaiseksi koet elektronisen tanssimusiikkiin liittyvän tapahtuman hintatason?
- i. Haluaisitko käydä elektronisen tanssimusiikkiin liittyvässä tapahtumassa ulkomailla?

- 5) Elektronisen tanssimusiikin räjähdysmäisen kasvun myötä ihmiset ovat alkaneet suunnittelemaan lomiaan suurimpien festivaalien ja tapahtumien ympärille. Mitä mieltä olet tästä ilmiöstä?
- 6) Mitä mieltä olet elektronisesta tanssimusiikista ja huumausaineiden käytöstä?

2. Aihe: Ibiza

- a) Mitä tiedät välimerellä sijaitsevasta Ibizasta?
- b) Mikä merkitys Ibizalla on mielestäsi elektroniseen tanssimusiikkiin?
- c) Miksi elektronisesta tanssimusiikista kiinnostunut matkustaa Ibizalle?
- d) Oletko käynyt Ibizalla?

Kyllä-vastaus

- a. Milloin olet käynyt Ibizalla?
- b. Kenen kanssa olet käynyt Ibizalla?
- c. Millaisista syistä johtuen olet käynyt Ibizalla?
- d. Miten järjestit matkan?
 - i. Omatoimimatka?
- e. Kuinka usein käyt Ibizalla?
- f. Mistä etsit tietoa Ibizasta?
 - i. Onko kukaan tuttavasi käynyt Ibizalla?
- g. Millaisia kokemuksia sinulla on Ibizasta matkakohteena?
- h. Oliko Ibizalle mielestäsi helppoa matkustaa?
- i. Millaisia odotuksia sinulla oli Ibizasta?
 - i. Vastasiko Ibiza odotuksiasi?
- j. Millaisia asioita oli esteenäsi, riskinä tai rajoittavana tekijänä?
- k. Mistä asioista pidit Ibizalla?
- l. Mistä asioista et pitänyt Ibizalla?
- m. Millaiseksi koet Ibizan hintatason?
- n. Haluaisitko käydä Ibizalla uudelleen?

Ei-vastaus

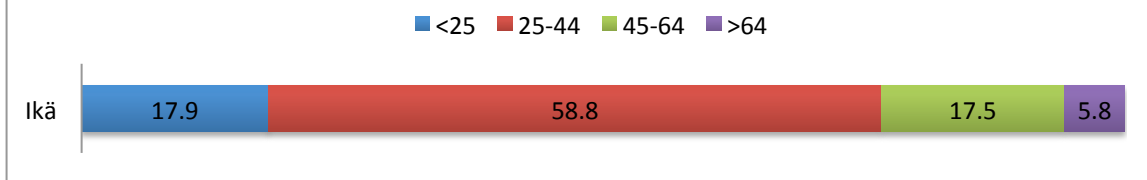
- a. Millaisista syistä johtuen et ole käynyt Ibizalla?
- b. Millaiset asiat voisivat edesauttaa sitä, että matkustaisit Ibizalle?

- c. Mistä etsisit tietoa Ibizasta?
 - i. Onko kukaan tuttavasi käynyt Ibizalla?
 - d. Onko Ibizalle mielestäsi helppoa matkustaa?
 - e. Millaisia odotuksia sinulla on Ibizasta?
 - ii. Vastasiko Ibiza odotuksiasi?
 - f. Millaiseksi koet Ibizan hintatason?
-
- e) Tiedätkö jotain muita Ibizan kaltaisia matkakohteita?
 - f) Voisiko Ibizan kaltaista matkakohdetta mielestäsi kopioida muualle?
 - g) Ibizalle matkusti vuonna 2014 alle 3000 suomalaista. Mistä suomalaismatkailijoiden vähyys mielestäsi johtuu muihin maihin verrattuna?

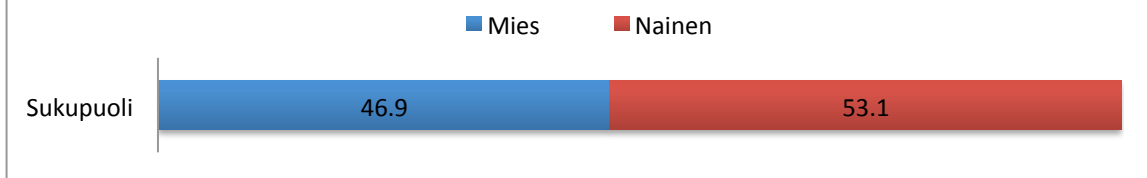
Lopetus

- Onko haastateltavalla vielä jotain, josta haluaisi puhua?
- Kysy yhteydenottomahdollisuudesta haastattelun jälkeen
- Kiitä haastateltavaa

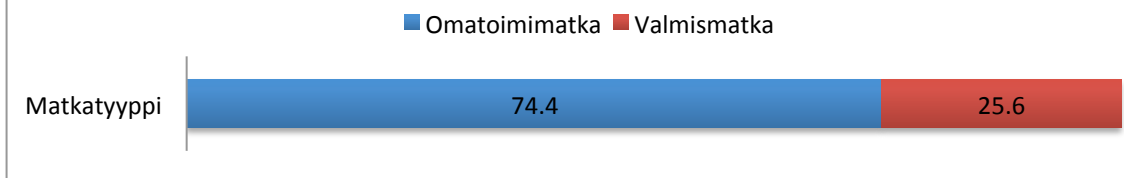
Ibizalle vuonna 2014 matkustaneiden ikä

Ibizalle vuonna 2014 matkustaneiden sukupuoli

Ibizalle vuonna 2014 matkustaneiden matkatapa

Lähde: (Govern de les Illes Balears 2015, 80.)